

دفترچه پاسخ‌های تشریحی

آزمون آزمایشی ۱۴۰۰ دی ۲۴ (مرحله ۶)

ویژه داوطلبان آزمون سراسری سال ۱۴۰۱

گروه آزمایشی علوم و معارف اسلامی

بازار

داوطلبان آزمون سراسری سال ۱۴۰۱
سال تحصیلی ۰۰-۰۱

پاسخ تشریحی آزمون آدی ۱۴۰۰

۲
۳
۱۴

اسامی طراحان سؤال

پاسخ تشریحی درس های عمومی

پاسخ تشریحی درس های اختصاصی

تذکرات مهم

آزمون آزمایشی مرحله ۷ گزینه دو، در روز جمعه ۱۵ بهمن ۱۴۰۰ برگزار می گردد.

داوطلب گرامی، جهت استفاده از خدمات طلایی خود مانند کارنامه های هوشمند بعد از آزمون، سنجش های مستمر، پیش آزمون های آنلاین، بانک سؤال گزینه دو، رفع اشکال هوشمند، جزوه های کمک آموزشی، آرشیو آزمون های گزینه دو و...، با استفاده از شماره داوطلبی (به عنوان نام کاربری) و کد ملی خود (به عنوان رمز عبور) وارد وبسایت www.gozine2.ir شوید.

در صورتی که اینترنتی ثبت نام کرده اید، رمز عبور شما همان رمزی است که خودتان انتخاب نموده اید.

کارنامه های آزمون آزمایشی مرحله ۶ به صورت کامل، با فاصله زمانی کوتاهی پس از آزمون مطابق اطلاعیه اعلام شده، بر روی پایگاه اینترنتی گزینه دو به آدرس www.gozine2.ir قرار می گیرد. در صورت بروز اشکال در دریافت کارنامه، موضوع را از طریق نمایندگی شهر خود پیگیری نمایید.

داوطلب گرامی، شما می توانید با اسکن تصویر بالا به وسیله گوشی هوشمند و یا تبلت خود، به صفحه اینستاگرام مؤسسه گزینه دو وارد شوید.

[gozine2.ir](https://www.instagram.com/gozine2.ir)

اسامی هیئت علمی ویژه داوطلبان آزمون سراسری ۱۴۰۱

گروه عمومی

مدیر گروه: علی اکبر آخوندی	زبان و ادبیات فارسی مستول درس: افشین محی الدین	ابوالفضل غلامی • افشین محی الدین • امیرحسین محی الدین محمدامیر سلیمانی • نرگس موسوی
	زبان عربی (عمومی و اختصاصی) مستول درس: احسان حیدری	فرزانه لبافی محمدحسن افخمی
	اصول عقاید مستول درس: احسان حیدری	سید میلاد قریشی • امیرحسین مراد جواد علیزاده • علیرضا حافظیان
	زبان انگلیسی مستول درس: احسان حیدری	

گروه ریاضی

مدیر گروه: سید امیرمحمد سید شاکری	ریاضیات مستول درس: سید امیرمحمد سید شاکری	گروه ریاضی مهرداد کیوان • حسین شفیحزاده • یاسر ارشدی علیرضا شریف خطیبی • سید محسن میراسلامی • رسول حاجی زاده
		گروه تجربی علی افضل زاده
		گروه انسانی علی شهرابی فراهانی

گروه علوم

مدیر گروه: محمداحسان عبدالهی	فیزیک مستولین درس: حمید فدایی فرد- منصور داوودوندی هادی داوودوندی	علی نعیمی • بهمن شاهمرادی • احمد رضوانی
	شیمی مستول درس: یاسر عبدالهی	ماشاء... سلیمانی • بهنام ابراهیم پور • علی فرزاد تبار
	زیست شناسی مستول درس: مالک اشتر اسفندیاری	محمد بازوکی • بهرام میرحبیبی • حسن نشتایی • علی قلی زاده
	زمین شناسی مستول درس: مالک اشتر اسفندیاری	فرزانه رجایی

گروه علوم و معارف اسلامی

مدیر گروه: سجاد شهیدی	اقتصاد مستول درس: امیر محمدبیگی	امیرحسین بلبلی
	ادبیات اختصاصی مستول درس: محمدرضا پیرو	ابوالفضل قاضی
	تاریخ اسلام مستول درس: نگار مروتی	فرانک دال پی
	جغرافیا مستول درس: نگار مروتی	زهرا نعمتی
	جامعه شناسی مستول درس: عاطفه محمدی	محمدزمان کبیر
	منطق و فلسفه مستول درس: حمید سودیان طهرانی	محمدعلی مودی • مجید قدرتی پور • حسین صادقی • حمید سودیان
	روان شناسی مستول درس: سیده ضحی سکاکی	سیمین زاهدی • محسن پیرحسینلو

« زبان و ادبیات فارسی »

۱- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * درس‌های ۷ تا ۹ فارسی ۳

واژگان مترادف در هر کدام از ابیات:

الف) قدس = صفا

ب) محفل = بزم

ج) تعبیر = بازگویی

د) برتر = ماورا

ه) سودا = دیوانگی (ی در این بیت نشانه نکره است و معنی را تغییر نمی‌دهد).

۲- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: * دشوار * درس‌های ۶ تا ۹ فارسی ۳

محب: عاشق، دوستدار، یار

سموم: باد بسیار گرم و زیان‌رساننده

پرده: حجاب، در اصطلاح موسیقی یعنی آهنگ و نغمه‌های مرتب

طفیلی: مهمان ناخوانده، وابسته

نمط: بساط شطرنج

شیون: ناله و ماتم، زاری و فریاد که در مصیبت و محنت برآورد.

۳- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: * دشوار * ستایش و درس‌های ۱ تا ۵ فارسی ۳

وسیم ← دارای نشان پیامبری (وسیم معنی صفتی دارد نه معنای اسمی)

۴- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه‌های ۳۵، ۴۶، ۶۵ و ۷۹ فارسی ۳

در این گزینه «زن» مناسب بیت نیست و به جای آن «ظن» به معنی پندار و گمان و شک مناسب است:

تا تو ظن نبری که عاقل هستم. (به خودت گمان عاقل بودن نبری)

سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «صبر» به همین شکل به معنی صدایی است که هنگام نوشتن از قلم بلند می‌شود و در این بیت معنی مورد نظر است.

گزینه ۲: املای (حزم) و (سلاح) هر دو درست است: وقتی دوراندیشی هست، به اسلحه دیگری نیاز نیست.

گزینه ۳: «محمل» به معنی کجاوه به همین شکل و «زلال» نیز به معنی گوارا، به همین شکل درست است.

۵- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: * دشوار * درس‌های ۱ تا ۹ فارسی ۳

املای صحیح واژگان:

«اصرار» در معنی پافشاری در متن کاربردی ندارد، بنابراین با توجه به متن، املای صحیح «اسرار» است.

«مهیّب» به معنی ترسناک تک‌املایی است. «ثمرت» به معنی پاداش و نتیجه در متن مورد نظر است. «فرض» نیز املای صحیح واژه به معنی

واجب و ضروری است.

۶- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * درس‌های ۱ تا ۹ فارسی ۳

صورت درست غلط‌های املایی:

الف) عن غریب ← عن قریب ب) نواهی ← نواحی ج) فراقت ← فراغت

۷- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: * دشوار * صفحه‌های ۳۵، ۴۴، ۵۱، ۵۷ و ۷۳ فارسی ۳

بررسی گزینه‌ها:

الف) مثل درخت در شب باران: اثر منظوم، متعلق به م. سرشک ← ۲ غلط

ب) دماوندیه: سروده ملک الشعراء بهار در قالب قصیده ← ۱ غلط

ج) قصه شیرین فرهاد: نوشته احمد عربلو، پیرامون دفاع مقدس ← ۳ غلط

د) فیه ما فیه: اثری منثور، متعلق به مولانا جلال‌الدین بلخی، عرفانی ← ۱ غلط

ه) کویر: اثر علی شریعتی (تخلص ندارد)، حسب حال ← ۲ غلط

۸- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * آرایه‌های ادبی جامع

در گزینه ۱ تشبیه و در گزینه‌های ۳ و ۴ حسن تعلیل به کار نرفته است.

بررسی آرایه‌های گزینه ۲:

حسن تعلیل: علت گذر سریع نسیم شمال از کوی عاشق این است که نسیم شمال از عاشق چیزی دیده است.

استعاره: نسیم توانایی دیدن دارد، پس بیت تشخیص و استعاره دارد.

تشبیه: نسیم شمال مانند باد می‌گذرد.

۹- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: * دشوار * آرایه‌های ادبی جامع

بررسی آرایه‌های ابیات بر اساس پیشنهاد گزینه ۴:

الف) مجاز: «قدم» در این بیت مجاز از حرکت و تلاش است.

ب) اسلوب معادله: مصراع دوم مثال و مصداقی برای مصراع اول است و مصراع‌ها استقلال دستوری دارند.

ج) تشبیه: در بیت به‌طور ضمنی و پنهانی مژه به خنجر و ابرو به کمان تشبیه شده است.

د) کنایه: مژگان بر ابرو زدن کنایه از اخم کردن و یا جواب منفی دادن است.

ه) متناقض‌نما: خرمی که فلک دهد غم است و دل غمگین، خرم است.

۱۰- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: * دشوار * آرایه‌های ادبی جامع

در این بیت «جناس»، «حسن تعلیل» و «ایهام» دیده نمی‌شود. هر دو «شیرین» فقط به‌معنی مژه شیرین قابل قبول هستند.

بررسی آرایه‌های بیت:

تشبیه: خود را به فرهاد تشبیه کرده است (فرهادوار) / لب یار با شکر مقایسه شده و بر آن برتری داده شده، پس تشبیه پنهان در مصراع دوم دیده می‌شود.

ایهام تناسب: شیرین (در هر دو مصراع) به‌معنی مژه شیرین قابل قبول است و معنی دیگر آن (معشوق فرهاد) با فرهاد تناسب دارد. «شکر» نیز ایهام تناسب دارد.

تضاد: شیرین و تلخ

استعاره: در مصراع دوم به شکر تشخیص صورت گرفته است و به آن ابرو نسبت داده شده، پس استعاره هم دارد.

۱۱- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: * دشوار * آرایه‌های ادبی جامع

در گزینه ۳ چهار استعاره و در دیگر گزینه‌ها سه استعاره وجود دارد.

استعاره‌های گزینه ۱: «مُشک» استعاره از زلف / «فندق» استعاره از سرانگشت یا انگشتان / «بادام» استعاره از چشم

استعاره‌های گزینه ۲: «کمند یا کمند مشکین» استعاره از زلف / «فندق» استعاره از ناخن / «گلان» استعاره از دو گونه

استعاره‌های گزینه ۳: «مه» استعاره از چهره / «شب» استعاره از زلف / «گل» استعاره از چهره / «سنبل» استعاره از زلف

استعاره‌های گزینه ۴: «شکر» استعاره از لب / «مار» استعاره از زلف / «سنبل» استعاره از زلف

۱۲- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه‌های ۵۴ و ۵۵ فارسی ۳

بررسی نقش قافیه در هر چهار گزینه:

گزینه ۱: سر راه را بگیرد («سر راه» گروه مفعولی است و «راه» مضاف‌الیه است).

گزینه ۲: هیچ‌کس من را از یار و دیار آگاه (مسند) نکند.

گزینه ۳: در من بیچاره، نگاه (مفعول) نمی‌کند.

گزینه ۴: چشم خونبارم (گروه نهادی) آن را همچون (= حرف اضافه) کاه (متمم) بر سر آب روان می‌افکند.

۱۳- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * درس ۸ فارسی ۳

در گزینه ۱، یک وابسته وابسته از نوع مضاف‌الیه مضاف‌الیه وجود دارد: سرمایه ایجاد من

در سایر گزینه‌ها دو وابسته وابسته وجود دارد:

گزینه ۲: روشنی این چراغ ربّانی: صفت مضاف‌الیه

گزینه ۳: خاک این چمن: صفت مضاف‌الیه / اشک چشم خونفشان: صفت مضاف‌الیه

گزینه ۴: فکر آخر شدن دور قدح: مضاف‌الیه مضاف‌الیه

۱۴- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * دستور زبان فارسی ۳

در هر یک از ابیات «ب» و «ه» دو فعل به قرینه معنوی حذف شده است.

بیت «ب»: ۱- به سر سبز تو: به سر سبز تو (قسم می‌دهم): «به» در به سر سبز تو «به» قسم است و فعل قسم دادن به قرینه معنوی بعد از آن حذف شده است. ۲- ای سرو: منادا است و بعد از منادا یک فعل به قرینه معنوی محذوف است.

بیت «ه»: ۱- این (= مگس) دست شوق بر سر: این دست شوق بر سر (می‌زند)، فعل زدن در انتهای جمله به قرینه معنوی حذف شده است. ۲- آن (شگرفروش) آستین‌فشانان: آن آستین‌فشانان (است)، فعل است در انتهای این جمله به قرینه معنوی حذف شده است.

بیت «الف»: در این بیت فعل «است یا داری» در مصراع اول بعد از چه غم به قرینه معنوی حذف شده است.

تو را قدر اگر کس نداند چه غم؟ اگر کسی قدر تو را نداند، چه غم (است یا داری)؟

بیت «ج»: در این بیت فعل «است» در انتهای مصراع اول و دوم به قرینه لفظی حذف شده است.

چشمم از زاری چو فرهاد است و شیرین لعل تو: چشمم از زاری چو فرهاد است و لعل تو (چو شیرین (است)).

عقلم از شورش چو مجنون است و لیلی روی تو: عقلم از شورش چو مجنون است و روی تو (چو لیلی (است)).

بیت «د»: در این بیت فعل «هستی یا به سر می‌بری» در انتهای مصراع دوم به قرینه معنوی حذف شده است.

تو در خواب صبح‌گاه: تو در خواب صبحگاه (هستی یا به سر می‌بری).

۱۵- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۳۶ فارسی ۳

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: ترکیب وصفی: (۱) دیوار گچ‌فروریخته / ترکیب اضافی: (۱) پدرم (۲) لیسانسم (۳) دیوار اتاق (۴) اتاقمان
گزینه ۲: ترکیب وصفی: (۱) سایه دل‌ویز (۲) دامن معطر (۳) سفره‌های پرسخاوت / ترکیب اضافی: (۱) سایه چادرها (۲) دامن چمن‌ها (۳) سفره‌های ایل
گزینه ۳: ترکیب وصفی: (۱) همه‌چیز (۲) همه آن‌ها / ترکیب اضافی: (۱) چیزم (۲) تصدیق پسر (۳) پسر
گزینه ۴: ترکیب وصفی: (۱) ترقی‌های دیگر / ترکیب اضافی: (۱) دلم (۲) ترقی عدلیه

۱۶- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * دستور جامع فارسی ۳

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در مصراع دوم، دو فعل اسنادی وجود دارد: اگر [یار] [نهاد] غمخوار من غمخوار (مسند) نباشد، بگو، [غمخوار] (مسند) مباش. توجه داشته باشید که فعل جمله اول غیراسنادی است: اگر برای یار ما غمی از یار نبود (وجود نداشته باشد).
(۲) «را» در مصراع اول حرف اضافه (به معنی برای) است و در مصراع دوم فک اضافه.
(۳) بیت شش جمله دارد. «گو» در هر دو مصراع یک فعل و یک جمله است.

۱۷- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * صفحه ۳۴ فارسی ۳

بیت صورت سؤال توصیف گوشه‌گیری و دوری کردن از مردم است. در گزینه ۲ نیز شاعر معاشرت با مردم را مانند حلقه مار پر از گزند و آسیب می‌داند، بنابراین مفهوم مشترک صورت سؤال و گزینه ۲ توصیه به دوری کردن از مردم است.
مفهوم سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: توصیه به دوری از دنیا و ترک تعلقات دنیوی

گزینه ۳: آسیب ندیدن از معاشرت با مردم / معاشرت با مردم، دل عارف را دگرگون نمی‌کند.

گزینه ۴: توصیف زیبایی معشوق

۱۸- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۲۸ فارسی ۳

مفهوم گزینه ۴ شکایت از جور و ستم روزگار است، اما مفهوم سایر گزینه‌ها همانند عبارت صورت سؤال بیان سختی و تلخی فراق و جدایی است.

۱۹- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه‌های ۴۶ و ۴۷ فارسی ۳

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و ابیات «الف، ه، ج» این است که دردکشیده حال دردکشیده را می‌فهمد. مفهوم بیت «ب» شکایت از بی‌خبری معشوق از حال عاشق است و در بیت «د» شاعر به این نکته پرداخته که انسان‌هایی آگاه و بصیر می‌دانند که ریاکاران برای شکار خلق رو به تزهّد و تدبّین آورده‌اند.

۲۰- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * صفحه ۵۳ فارسی ۳

در عبارت صورت سؤال به این نکته پرداخته شده که زنده واقعی کسی است که عاشق است و کسی که عاشق نیست با مرده فرقی ندارد. در گزینه ۴ نیز شاعر می‌گوید: دلی که در آن عشق نباشد با مرده فرقی ندارد، این شخص مثل زنبوری بی‌عسل است که با عقرب تفاوتی نمی‌کند.
مفهوم سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: توصیه به فنا کردن وجود مادی / کسی که فانی شود به بقا می‌رسد.

گزینه ۲: توصیه به جان‌فشانی در راه عشق

گزینه ۳: کسی که در راه عشق کشته نشود، با مرده فرقی ندارد.

۲۱- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۶۲ فارسی ۳

در گزینه ۳ شاعر می‌گوید اگر کسی آماده رفتن باشد، هر چیزی می‌تواند او را به مقصدش برساند و باعث حرکت و جنبش او شود، اما مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها همانند بیت صورت سؤال اهمیت و لزوم داشتن پیر و راهنما در راه است.

۲۲- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۵۶ فارسی ۳

در گزینه ۳ حافظ می‌گوید: کسی مجوز وصال تو را می‌یابد که مانند شمع، اگر هر بار سر او را با تیغ جدا کنند باز سری پیدا کند او در عشق تو بسوزد! پس در این بیت نیز صبر و استقامت در برابر سختی‌ها و سوختگی‌ها شرط وصال دانسته شده‌است.
مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) هر کس که چشم و دل بینا داشته باشد به وصال می‌رسد.

(۲) هر کس مثل شمع طالب صحبت و هم‌نشینی باشد پشیمان می‌شود.

(۴) رسیدن به وصال بی‌تابی عاشق را از بین نمی‌برد.

۲۳- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۴۹ فارسی ۳

در گزینه ۲ سخن از این است که در نظر انسان پاک‌بین تفاوتی بین شاه و گدا و فقیر و درویش نیست. در سایر گزینه‌ها مفهوم مشترک این است که در عشق تفاوتی بین شاه و گدا وجود ندارد.

۲۴- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * ساده * درس ۹ فارسی ۳

بیت گزینه ۲ به مفهوم دلزدگی از وطن و میل به ترک وطن اشاره دارد.

مفهوم مشترک بیت متن سؤال و ابیات «الف» و «د»: عاشق نه با پند و اندرز دیگران نه با تهدید این و آن ترک معشوق نمی‌کند.
مفهوم بیت «ب»: وفاداری عاشق به معشوق
مفهوم بیت «ج»: گله عاشق از نامهربانی معشوق

“ زبان عربی ”

▲ مشخصات سؤال: متوسط * درس‌های ۱ و ۵ (ترجمه مفعول مطلق و مصدر نوع) عربی، زبان قرآن ۳
در گزینه‌های ۱ تا ۳ مفعول مطلق (نوعی یا تأکیدی) به درستی ترجمه شده‌اند، ولی در گزینه ۴ «وَقَفَّة» مصدر نوع است نه «مَرَّة»، پس نباید «یک بار» ترجمه شود. «متعجب» نیز نادرست ترجمه شده است.
ترجمه درست گزینه ۴: «جلوی کعبه همچون انسان حیرت‌زده از جلالش، ایستادم!»

▲ مشخصات سؤال: متوسط * ترکیبی

رأو: دیدند، فهمیدند، یافتند (رد گزینه ۴)

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) «هی لغة» ترجمه نشده است.

(۳) «إختارها» مجهول ترجمه شده است. ضمناً «تعلم» به معنای «یاد گرفتن» است نه «یاد دادن».

(۴) «یاد دادند» درست نیست.

▲ مشخصات سؤال: متوسط * درس ۵ (ترجمه مفعول مطلق) عربی، زبان قرآن ۳

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) عدم ترجمه «ذلک» / آن مدرسه («آن» زاید است.) / می‌دیدم ← دیدم («شاهدت» فعل ماضی ساده است.) / می‌ریختم ← ریختم

(۲) مشاهده شد ← مشاهده کردم / اشک‌های زیادی ریختم ← بسیار اشک ریختم

(۳) شهیدان («الشهید» مفرد است.) / مدرسه‌ای ← مدرسه («المدرسه» معرفه است.)

▲ مشخصات سؤال: دشوار * درس ۴ (ترجمه افعال مقاربه) عربی، زبان قرآن ۳

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) «تکاد: چیزی مانده است»؛ زیرا فعل مضارع است که به صورت ماضی ترجمه شده است. کلمه «اوراق» جمع است ولی «برگ» مفرد است.

(۳) «تکاد» به صورت ترجمه ماضی [نزدیک بود] اشتباه است. «نزدیک بود» معادل «کاد» است.

(۴) به طور کلی اشتباه ترجمه شده و جای کلمات تغییر کرده است.

▲ مشخصات سؤال: متوسط * درس ۴ (ترجمه افعال مقاربه) عربی، زبان قرآن ۳

«أوشک» از افعال مقاربه است و معنای «نزدیک بودن» می‌دهد (رد گزینه ۲) / جدار البیت: دیوار خانه («البیت» معرفه است) (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / منعه: مانع او شد (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / فعل «أوشک» به صورت مضارع ترجمه شده است در حالی که باید ماضی ترجمه شود.

▲ مشخصات سؤال: دشوار * ترکیبی

بهترین ترجمه برای «رب» «پروردگار» است (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «عملاً صالحاً» به معنای «کاری نیک» است، پس گزینه‌های ۱ و ۲ که نکره ترجمه نکرده است، اشتباه است و گزینه ۳ به علت جمع بودن خطاست. گزینه ۲ به علت مستقبل ترجمه کردن «لیعمل» نیز اشتباه است.
نکته: بعد از «من» شرط، فعل شرط باید به صورت مضارع التزامی ترجمه شود.

▲ مشخصات سؤال: متوسط * ترکیبی

ترجمه عبارت سؤال: «آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند با هم برابرند؟!»

(۱) دین بین دانشمندان و جاهلان فرق نمی‌گذارد!

(۲) مقام دانا از نادان بالاتر است!

(۳) اسلام بر مساوی بودن بین همه مردم تأکید می‌کند!

(۴) باید در همه مراحل عمرمان دانش را طلب کنیم!

■ ترجمه متن:

«خداوند فرستاده‌ای را برای ما برگزید و کتابی به همراه او فرستاد که جامعه انسانی را از مرگ به زندگی خارج می‌کند و این کتابی که خداوند آن را قرآن نامید، به ما اجازه نمی‌دهد که دنیا را به بهانه دست یافتن به آخرت رها کنیم بلکه دنیا را وسیله‌ای برای دستیابی به آخرت قرار می‌دهد! بر انسان واجب است که برای استفاده از موهبت‌های طبیعی در راه حرکتش به سوی کمال تلاش کند و مسئولیت خود را در برابر خالق خویش فراموش نکند! امام علی علیه السلام فرمودند: خداوند دوست دارد که اثر نعمت را بر بنده خویش ببیند پس هر کس نعمت‌ها را با استفاده آن‌ها در غیر راه حق تباه کند، به آن کفر ورزیده است! قرآن تأکید می‌کند این جهان سنت‌ها و قوانینی دارد که تغییر نمی‌کند و هر کس از این سنت‌ها استفاده کند، حقیقتاً به هدفش می‌رسد!»

۳۳- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: ساده * ترکیبی

(۱) قرآن جوامع انسانی را زنده می‌کند!

(۲) بر ماست که دنیا را رها کنیم تا آخرت را به دست آوریم!

(۳) هرکس از موهبت‌های طبیعی استفاده کند، مسئولیتش در برابر خالقش را فراموش کرده است!

(۴) بعد از اینکه سنت‌های خدا را تغییر دهیم، به هدفمان می‌رسیم!

۳۴- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: ساده * ترکیبی

(۱) دنیا زندان مؤمن است!

(۲) دنیا هدف مؤمن است!

(۳) دنیا مزرعه آخرت است!

(۴) دنیا سبب تفاخر بین مردم است!

۳۵- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: ساده * ترکیبی

(۱) ما در این قرآن برای مردم از هر مثالی بیان کردیم.

(۲) غیب آسمان‌ها و زمین از آن خداست.

(۳) حق آمد و باطل رفت همانا باطل از بین رفتنی است.

(۴) هرگز برای سنت خدا تغییری نخواهی یافت.

۳۶- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: ساده * ترکیبی

«هرکس به نعمت‌های خداوند کفر ورزیده است!»

(۱) مسئولیتش را فراموش کند

(۲) موهبت‌های طبیعی را روزی خود قرار بدهد

(۳) از نعمت‌ها در غیر راه حق استفاده کند

(۴) اثر نعمت خدا را ببیند

۳۷- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * ترکیبی

اشتباهات سایر گزینه‌ها:

(۱) مذکر ← مؤنث / صفة المشبهة ← إسم تفضیل (بر وزن «فعلی»)

(۲) ممدود ← مقصور / خبر ← فقط جار و مجرور است. این جمله مبتدایی ندارد که عبارت، خبرش واقع شود.

(۴) مذکر ← مؤنث / صفة المشبهة ← إسم تفضیل / منقوص ← مقصور / خبر ← جار و مجرور

۳۸- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * ترکیبی

اشتباهات سایر گزینه‌ها:

(۱) مصدر صناعی نیست؛ زیرا اسم منسوبی است که برای «المواهب» که جمع غیرعاقل است، صفت واقع شده است / منقوص ← صحیح

الآخر / مضاف‌إلیه ← صفت

(۳) مصدر صناعی ← إسم منسوب / مضاف‌إلیه ← صفة

(۴) حقیقی ← مجازی / منصوب ← مجرور

۳۹- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * درس‌های ۲ و ۵ عربی، زبان قرآن ۳

اشتباهات سایر گزینه‌ها:

(۱) مقصور ← صحیح الآخر / صفة ← مفعول مطلق

(۲) معرفة ← نكرة

(۳) معرفة ← نكرة / مقصور ← صحیح الآخر / صفة ← مفعول مطلق

۴۰- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * ترکیبی

خطای گزینه ۴: «تعاهدوا ← تعاهدوا / حافظوا ← حافظوا»

۴۱- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * ترکیبی

خطای گزینه ۱: «مُحَاسِبَةٌ ← مُحَاسِبَةٌ»

۴۲- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * درس ۵ (مبحث مفعول مطلق) عربی، زبان قرآن ۳

(۱) «حمداً» مفعول مطلق برای فعل محذوف است.

(۲) «كاملاً» نایب فاعل مفعول مطلق نوعی است؛ زیرا در معنا صفت برای «شراً» محذوف است.

(۳) در این عبارت کلمه «حقاً» اسم «إن» است و به همین خاطر منصوب شده است. لذا در این گزینه مفعول مطلق یا نایبش را نداریم.

(۴) «محاسبة» مفعول مطلق برای فعل «يحاسب» است.

- ۴۳- پاسخ: گزینه ۳
ضمیر فصل، ضمیر منفصل مرفوعی است که بین مبتدا و خبر معرفه یا اسم و خبر معرفه می‌آید تا مانع از این شود که مبتدا و خبر با صفت و موصوف اشتباه گرفته شوند.
در گزینه ۳: «الله»: مبتدا (عَلَم) / «هو»: ضمیر فصل / «الولی»: خبر (معرفه به ال)
توضیح سایر گزینه‌ها:
(۱) «سراج» نکره است.
(۲) «صابرون» نکره است.
(۴) در این جمله مبتدا و خبر یا اسم و خبر وجود ندارد.
- ۴۴- پاسخ: گزینه ۴
نکته: غرض از ضمایر رفعی که مستتر می‌شوند همان ضمایر متصل رفعی است که معمولاً در نقش‌های فاعل، نایب فاعل، اسم افعال ناقصه و افعال مقاربه واقع می‌شوند. از میان این ضمایر، ضمایر افعال صیغۀ للمخاطب مضارع (مثل «تذهب»)، للمتكلم وحدة و مع‌الغیر مضارع (إذهب/ تذهب) و امر همین صیغه‌ها واجب‌الاستتار است.
در گزینه ۴ ضمیر «نحن» مستتر در افعال «نعتصم» و «فضل» واجب‌الاستتار است.
- ۴۵- پاسخ: گزینه ۱
مشخصات سؤال: دشوار * درس ۳ (مبحث موصولات) عربی، زبان قرآن ۳
صله عبارت است از جمله‌ای که بعد از موصول می‌آید.
نکته مهم این است که در تشخیص صله باید فعل و فاعل یا نایب‌فاعل، هر دو ذکر شوند. اشتباه گزینه ۱ این است که فعل را بدون فاعلش ذکر کرده است، لذا صله در گزینه ۱ عبارت است از «رزقکم الله»
- ۴۶- پاسخ: گزینه ۲
مشخصات سؤال: ساده * درس ۵ (مبحث مفعول مطلق) عربی، زبان قرآن ۳
نیاز به مفعول مطلق نوعی داریم که باید مصدر از باب «مفاعلة» باشد؛ یعنی «مفاعلة- فِعال» و چون مضاف است نباید تنوین بگیرد (دقت: گزینه‌های ۳ و ۴ مصدر نیستند).
- ۴۷- پاسخ: گزینه ۲
مشخصات سؤال: متوسط * درس ۳ (مبحث انواع خبر) عربی، زبان قرآن ۳
خبر گزینه ۱ «أصلب» و از نوع مفرد است و خبر گزینه ۳ «من» و از نوع مفرد و خبر گزینه ۴ «فی القرآن» و از نوع شبه‌جمله می‌باشد، اما در گزینه ۲ عبارت «نورها ساطع» خبر جمله اسمیه و محلاً منصوب است. دقت داشته باشید در صورتی که اسم بعد از مبتدا دارای ضمیری باشد که به مبتدا برمی‌گردد (ضمیر «ها» در این جمله) معمولاً خبر جمله اسمیه داریم.
- ۴۸- پاسخ: گزینه ۴
مشخصات سؤال: متوسط * درس ۴ (مبحث افعال مقاربه) عربی، زبان قرآن ۳
نکته: خبر افعال مقاربه هیچ‌گاه نمی‌تواند فعل ماضی باشد، پس «یتقدّمون» صحیح است.
- ۴۹- پاسخ: گزینه ۱
مشخصات سؤال: متوسط * درس ۴ (مبحث افعال مقاربه) عربی، زبان قرآن ۳
در گزینه ۱ «تعاونوا» فعل ماضی اشتباه است؛ زیرا خبر افعال مقاربه به صورت مضارع می‌آید، بنابراین «یتعاونون» صحیح است.
- ۵۰- پاسخ: گزینه ۱
مشخصات سؤال: ساده * درس ۵ عربی، زبان قرآن ۳
فعل جمله «أن تنظر» ثلاثی مجرد است و مصدر همین فعل را باید در جای خالی بگذاریم و به کاربردن مصدر مزید («إنظار» مصدر باب افعال) نادرست است.
- ## اصول عقاید
- ۵۱- پاسخ: گزینه ۲
مشخصات سؤال: ساده * صفحه ۱۰ اصول عقاید ۳
محور جریان «هدایت الهی» از حضرت آدم تا خاتم‌النبین ﷺ، ایمان آوردن مردم بوده است و بر اساس آیه «الله یمن علیکم ان هداکم للایمان ان کنتم صادقین» انسان هدایت یافته همان مؤمن است.
- ۵۲- پاسخ: گزینه ۱
مشخصات سؤال: دشوار * صفحه ۱۲ اصول عقاید ۳
ایمانی که برآمده از آگاهی و شناخت باشد، همراه با خیر دنیا و آخرت است و در همین راستا امام صادق (ع) این حدیث را فرموده‌اند. دقت کنید که ایمان برآمده از شناخت است، نه شناخت برآمده از ایمان.
- ۵۳- پاسخ: گزینه ۱
مشخصات سؤال: متوسط * صفحه ۱۴ اصول عقاید ۳
پاسخ به این سؤال ما را به شرط دوم ایمان مطلوب (آماده بودن بودن سرزمین قلب) راهنمایی می‌کند.
- ۵۴- پاسخ: گزینه ۴
مشخصات سؤال: متوسط * صفحه ۱۶ اصول عقاید ۳
«سمع و بصر» از مبادی ورودی علم و آگاهی انسان هستند و تعبیر قرآنی «و علی سمعهم و ابصارهم غشاوه» اشاره به این مطلب دارد.
- ۵۵- پاسخ: گزینه ۴
مشخصات سؤال: ساده * صفحه ۱۷ اصول عقاید ۳
این سخن رهبر انقلاب ذیل عنوان اثر ایمان به غیب در کتاب بیان شده است، لذا در مقام توجه دادن به آن است.

۵۶- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۲۹ اصول عقاید ۳

این حدیث شریف بیانگر مراتب بالای ایمان علی علیه السلام است و کتاب از آن نتیجه گرفته است که ایمان حقیقتی پایدار و ثابت نیست، بلکه شدت و ضعف دارد.

۵۷- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۳۰ اصول عقاید ۳

این آیه قرآن کریم درباره قوم یهود است که دلیل اصلی انکار پیامبری پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله از طرف آنان این بود که پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله از نسل حضرت اسماعیل علیه السلام است، در حالی که انتظار داشتند که از نسل حضرت اسحاق علیه السلام باشد.

۵۸- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۳۲ اصول عقاید ۳

قرآن کریم کسانی که ایمانشان نقطه مقابل ایمان قرآنی است را در این آیه توصیف کرده است. دقت کنید که ایمان در مقابل کفر است نه توحید در عبادت (رد گزینه ۴).

۵۹- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۳۶ اصول عقاید ۳

از نگاه بت پرستان، بت‌ها نگهبانان و پشتیبان قبیله و افراد آن به‌شمار می‌رفتند و در جنگ‌ها آن‌ها را با خود می‌بردند تا از آن‌ها کمک بگیرند. (اینکه آن‌ها را مؤثر در سرنوشت خود می‌دانستند و از آن‌ها کمک می‌خواستند، یعنی برای آن‌ها نقش ربوبیت قائل شده بودند).

۶۰- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * ساده * صفحه‌های ۳۳ و ۳۴ اصول عقاید ۳

از قرآن کریم چنین فهمیده می‌شود که این موضوع حداقل از زمانی نزدیک به حضرت نوح علیه السلام در میان بشر وجود داشته است. وقتی آیات قرآن را مطالعه می‌کنیم درمی‌یابیم که مشرکان چند چیز را «بت‌ها- اجرام آسمانی- اولیای الهی- جن و فرشتگان» برای خدا شریک قرار داده بودند.

۶۱- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * صفحه ۴۲ اصول عقاید ۳

تعبیر «ما لم ينزل به سلطانا و ما لیس لهم به علم» بیانگر این است که مشرکان در اعتقادات شرک آلود خود، نه پشتوانه برهان عقلی (علم) دارند و نه پشتوانه الهی (سلطان)

۶۲- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۴۵ اصول عقاید ۳

هر دو تعبیر به‌شکل سلبی، یکتایی خداوند را بیان می‌کند.

۶۳- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه‌های ۵۲ و ۵۴ اصول عقاید ۳

اینکه اصل و مبدا جهان یک اصل است، بیانگر توحید در خالقیت است. اما مراتب دیگر توحید اعم از ربوبیت، مالکیت، ولایت و حتی الوهیت پس از پذیرش توحید در خالقیت اتفاق می‌افتد.

۶۴- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۵۳ اصول عقاید ۳

این یک استدلال کاملاً عقلانی و غیرنقلی و غیرقرآنی است.

۶۵- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * صفحه ۴۷ اصول عقاید ۳

بیت درصدد بیان این مطلب است که جهان مخلوقات سراسر پدیده هستند و وابسته به پدیدآورنده، لذا در یک صورت نیازمند پدیدآورنده نیستند که ذات و حقیقت‌شان مساوی با موجود بودن باشد. (توجه شود که هر موجودی نیازمند پدیدآورنده نیست، بلکه هر مخلوقی نیازمند است).

۶۶- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه‌های ۵۷ و ۵۸ اصول عقاید ۳

اتفاقات عالم و تأثیر و تأثرات عالم و هر تدبیری در عالم از خداست، یعنی توحید در ربوبیت. اما اگر قائل به هر تدبیری در کنار تدبیر خدا شدیم، دچار شرک در ربوبیت شده‌ایم.

۶۷- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۶۱ اصول عقاید ۳

اگر خداوند پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله را ولی انسان‌ها معرفی می‌کند، بدین معنا نیست که دیگر خودش ولایت ندارد و آن را به پیامبرش واگذار کرده است؛ یعنی خداوند بخشی از ولایت خود را به دیگری واگذار نمی‌کند و ولایت پیامبر غیراستقلالی و در طول ولایت خداست.

۶۸- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * ساده * صفحه ۶۲ اصول عقاید ۳

دقت در آیات قرآن نشان می‌دهد که قرآن مؤکداً اصرار دارد که انسان‌ها در واسطه‌ها گم نشوند و مستقیماً به خدا توجه کنند و از او تقاضا نمایند.

۶۹- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * ساده * صفحه‌های ۶۷ و ۶۸ اصول عقاید ۳

ثمره توحید نظری «خالقیت و ربوبیت» توحید عبادی یا توحید الوهیت است و آیه «ان الله ربی و ربکم فاعبدوه» مؤید آن است.

۷۰- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۶۸ اصول عقاید ۳

آیه «ان اعبدونى هذا صراط مستقیم»، به کشف راه درست زندگی اشاره دارد و آن را توحید در عبادت یا توحید الوهیت می‌داند. (ترکیب با اصول عقاید ۲)

۷۱- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * صفحه ۷۰ اصول عقاید ۳

این عمل فاقد حسن فاعلی است، زیرا در حسن فاعلی نیت درونی و قلبی باید «الهی» باشد، نه اینکه درونی و قلبی باشد. هر نیتی درونی و قلبی هست.

۷۲- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۷۲ اصول عقاید ۳

اگر کسی پرده غفلت را کنار زند، همچنان نابینا خواهد ماند و درباره او جز این نمی‌توان گفت که:

هر دو عالم پر زنور و دیده نابینا چه سود

مهر رخسار تو می‌تابد ز ذرات جهان

۷۳- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * ساده * صفحه ۷۶ اصول عقاید ۳

کسی که در مسیر توحید گام برمی‌دارد، تلاش می‌کند امیال، غرایز و خواسته‌های مادی و معنوی خود را تابع فرمان خدا سازد و در نتیجه به شخصیتی متوازن، متعادل و پایدار می‌رسد و البته برخوردار از آرامش روحی است.

۷۴- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * صفحه ۷۸ اصول عقاید ۳

پرستش نقطه مقابل پرستش از روی یقین، پرستش یک‌جانبه و زبانی است (عبادت علی حرف) و رویگردانی از خدا در هنگام سختی‌ها و بلاها، نشانه چنین پرستشی است.

۷۵- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * ساده * صفحه ۸۲ اصول عقاید ۳

اعتقاد به توحید در اسلام هرگونه تبعیض و اختلاف طبقاتی را نفی می‌کند. همه انسان‌ها از یک اصل و فطرت آفریده شده‌اند. آیات قرآن در این زمینه می‌فرماید: ﴿یا ایها الناس اعبدوا ربکم الذی خلقکم و الذین من قبلکم...﴾

“ زبان انگلیسی ”

۷۶- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * صفحه ۳۱ زبان انگلیسی ۳

ترجمه: ناظران کمی اعتقاد دارند که این نوع قرارداد و بحث یک صلح بادوام را برای منطقه به ارمغان خواهد آورد، این طور نیست؟ توضیح: چون جمله پایه ما غیر اول شخص است از پایه tag ساخته می‌شود و چون کلمه few منفی‌ساز است، tag آن مثبت خواهد بود.

۷۷- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * ساده * صفحه ۶۰ زبان انگلیسی ۳

ترجمه: بیل مک کین، دوست‌دار محیط‌زیست تصور کرد اگر تغییرات آب‌وهوایی تا سال ۲۰۱۵ حل می‌شد، چه اتفاقی می‌افتاد. توضیح: با توجه به وجود زمان گذشته ساده در قسمت جمله شرط باید از ساختار شرطی نوع دوم در قسمت جواب استفاده گردد که در نتیجه پاسخ صحیح گزینه ۳ می‌باشد.

۷۸- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۲۹ زبان انگلیسی ۳

ترجمه: ما طی چند روز آینده همه را آزمایش می‌کنیم تا مطمئن شویم که آن‌ها در سطح مناسب قرار گرفته‌اند. توضیح: فعل (place) به معنی «قرار دادن» متعدی است و مفعول آن یعنی (they) قبل جای خالی آمده در نتیجه جمله ما مجهول است. جمله ما اشاره به عملی دارد که در گذشته انجام شده، ولی نتیجه‌اش تا زمان حال باقی است، پس نیاز به مجهول ماضی نقلی داریم.

۷۹- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * صفحه ۵۷ زبان انگلیسی ۳

ترجمه: یک بار یک متخصص بیان کرد که بازی کردن سرگرم‌کننده است و این دلیل آن است که بسیاری از مردم قرن‌ها این کار را انجام داده‌اند.

توضیح: اگر بخواهیم قبل از ضمایر موصولی حرف اضافه بیاوریم فقط می‌توانیم از ضمایر موصولی (whom و which) استفاده کنیم. نکته: برای (reason) حرف اضافه (for) مناسب است.

۸۰- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۵۱ زبان انگلیسی ۳

ترجمه: در مقدمه، معنای تحقیق در مورد استراتژی‌های توسعه این روش‌های جدید نشان داده شده است.

(۱) اختصار (۲) مقدمه، معرفی (۳) ترکیب (۴) الهام

۸۱- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * ساده * صفحه ۱۹ زبان انگلیسی ۳

ترجمه: دماسنج دیجیتال دقیق‌ترین و سریع‌ترین روش برای اندازه‌گیری دما است.

(۱) کاهش دادن (۲) (take temperature) اندازه‌گیری کردن دما

(۳) افزایش دادن، بالا بردن (۴) ساختن، ایجاد کردن

توضیح: عبارت «take temperature» به معنای «اندازه‌گیری» دما می‌باشد.

۸۲- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * صفحه ۲۵ زبان انگلیسی ۳

ترجمه: این دو کالج دارای یک توافق متقابل هستند که به موجب آن دانش‌آموزان یک کالج می‌توانند در کلاس‌های دیگر شرکت کنند.

(۱) نسبت به، به جای (۲) به وسیله (۳) به جای (۴) به وسیله، به موجب

۸۳- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۱۰ کتاب کار زبان انگلیسی ۳

ترجمه: دکتر مارتین لوتر کینگ به خاطر مبارزه برای حقوق شهروندی در ایالات متحده، مفتخر به دریافت جایزه صلح نوبل شد.

(۱) بخشنده (۲) مفتخر (۳) مایل (۴) متعهد

نکته: عبارت feel honored به معنای «افتخار کردن» است.

۸۴- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۵۳ زبان انگلیسی ۳

ترجمه: مدرسان زبان بر این باورند که سفر کردن به کشورهای دیگر راه خوبی برای افزایش دانش ما درباره زبان‌ها و فرهنگ‌های دیگر است.

(۱) حمایت کردن (۲) افزایش دادن (۳) در بر گرفتن (۴) بزرگنمایی کردن

افزایش دادن، توسعه دادن: expand: develop: increase

۸۵- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۲۵ زبان انگلیسی ۳

ترجمه: تولید (ساخت) پرسش یک استراتژی درک مطلب است که از طریق آن خوانندگان سؤالات معناداری را در مورد نکات مهم یا ایده‌های اصلی یک متن می‌پرسند و به آن‌ها پاسخ می‌دهند.

- (۱) رسم، سنت
- (۲) تولید، نسل
- (۳) مقوله دستوری
- (۴) برچسب

۸۶- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۵۰ زبان انگلیسی ۳

ترجمه: هنگام نوشتن نام پیامبر اسلام، مسلمانان اغلب آن را با اختصار (PBUH) بیان می‌کنند. این حروف مخفف کلمات انگلیسی «درود بر او» است.

- (۱) تبدیل کردن به، گرویدن
- (۲) دنبال لغتی در کتاب مرجعی گشتن
- (۳) ترجمه کردن به
- (۴) مخفف چیزی بودن، حمایت کردن

۸۷- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۵۵ زبان انگلیسی ۳

ترجمه: اینترنت مملو از مقالات فنی است که بسیاری از آن‌ها برای کاربر معمولی کامپیوتر که فقط می‌خواهد یک مشکل ساده را حل کند، بسیار پیچیده است.

- (۱) پیچیده، تودرتو
- (۲) غیرقابل تغییر
- (۳) فوری
- (۴) خیالی، غیرواقعی

■ ترجمه Cloze Test:

والدین افرادی هستند که عشق واقعی را به فرزندان خود نشان می‌دهند. هر فردی فقط از والدین خود عشق بی‌قید و شرط دریافت می‌کند. در اکثر جوامع فرهیخته، والدین همیشه مراقبت کامل را برای تربیت فرزندان خود انجام می‌دهند. همچنین، آن‌ها کسانی هستند که به فرزند خود کمک می‌کنند تا بر نارسایی و ویژگی‌های افسرده‌کننده خود غلبه کند. کودکی که از والدین خوب برخوردار باشد به‌ندرت در زندگی شکست می‌خورد. نقش والدین عامل اصلی موفقیت بسیاری از افراد بوده است. حتی ممکن است متوجه فیلسوفان و رهبران متعددی شوید که نقش والدین را در زندگی خود توصیف می‌کنند. والدین علاوه بر ارتباط مستقیم با رشد آن‌ها، چیزهای بی‌شماری را در اختیار فرزندان خود قرار می‌دهند. بدون والدین، داشتن زندگی برتر برای هرکسی می‌تواند واقعاً دشوار باشد.

۸۸- پاسخ: گزینه ۴

- (۱) ناشناس
- (۲) غیرطبیعی
- (۳) غیرقطعی
- (۴) بی‌قید و شرط

۸۹- پاسخ: گزینه ۲

- (۱) همراه شدن، جفت شدن
- (۲) تربیت کردن، پرورش دادن
- (۳) جست‌وجو کردن
- (۴) فراهم کردن

۹۰- پاسخ: گزینه ۱

توضیح: در جمله‌های توصیفی برای توصیف انسان معمولاً از **who** یا **that** استفاده می‌شود (رد گزینه ۳). همچنین توجه داشته باشید که ضمیر موصولی **whose** برای بیان مالکیت استفاده می‌شود و با توجه به معنی و مفهوم جمله نادرست می‌باشد و در آخر گزینه ۲ نیز به دلیل اینکه فاعل جمله جمع می‌باشد، به دلیل وجود **s** سوم شخص در آخر فعل نادرست می‌باشد.

۹۱- پاسخ: گزینه ۴

نکته: عبارت «hardly ever» به معنای «به‌ندرت» می‌باشد.

۹۲- پاسخ: گزینه ۳

- (۱) آزمایش
- (۲) نظم و آرایش
- (۳) رشد و تکامل
- (۴) موافقت

■ ترجمه درک مطلب ۱:

نظریه‌های اولیه منشأ زبان همگی بر این نکته متمرکز است که اولین کلمات از کجا آمده‌اند که به واژگان غنی که امروز صحبت می‌شوند تبدیل شده‌اند. این نظریه‌ها مطمئناً تخیلی هستند - و همه اسامی عجیبی دارند که با خود نظریه مطابقت دارند. مکس مولر، واژه‌شناس و زبان‌شناس، فهرستی از این نظریه‌ها را در اواسط قرن نوزدهم منتشر کرد: **Yo-he-ho, Pooh-pooh, Ding-Dong, Bow-wow**. **Bow-wow** نظریه‌ای بود که، دقیقاً مانند **lyrebird** (نوعی پرنده)، انسان‌ها شروع به تقلید سر و صداها و صداهای حیوانات اطراف خود کردند. از این سر و صداها، کلمات شکل گرفتند. نظریه **Ding-Dong** مبتنی بر ایده نمادگرایی صدا است و اینکه اشیاء کوچک یا تیز با کلماتی با حروف صدادار که در جلوی دهان بیان می‌شود، در مقایسه با اشیاء بزرگ یا دایره‌ای که در انتهای کلمه دارای حرف صدادار گرد هستند، نام‌گذاری شده‌اند. **Pooh-pooh** بیان می‌کند که نخستین کلمات از اصوات طبیعی که انسان ایجاد می‌کند، مانند فریاد زدن در هنگام تعجب یا درد به وجود آمدند. اگر **Yo-he-ho** باعث می‌شود به فکر هفت کوتوله در معدن سنگ‌های قیمتی باشید، پر بیراه نگفته‌اید؛ این نظریه‌ای است با این مضمون که زبان با صداهای ریتمیک ایجاد شده برای هماهنگی عضلات بدن هنگام انجام کار شروع شده است. یکی دیگر از نظریه‌های اولیه، اگرچه در فهرست مولر قرار نگرفته، **Ta-ta** بود. این نظریه بیان می‌کند که افراد بدوی از زبان خود برای تقلید حرکات دست استفاده می‌کردند و کلمات از آنجا آمده‌اند؛ بنابراین، ممکن است شخص دست خود را به سمت بالا و پایین ببرد تا خداحافظی کند و انجام همان حرکت با زبان باعث می‌شود صدای "**Ta-ta**" به وجود بیاید.

اینها همه نظریه‌های سرگرم‌کننده‌ای هستند، اما هریک از آن‌ها تقریباً به‌طور کامل توسط زبان‌شناسان و انسان‌شناسان امروز بی‌ارزش در نظر گرفته می‌شوند.

۹۳- پاسخ: گزینه ۳

ترجمه: بهترین عنوان برای متن چیست؟

(۱) انسان اولیه

(۲) تاریخ بشر

(۳) از Ta-ta تا Bow-wow

(۴) نظریه‌های مدرن زبان

توضیح: متن به بیان نظریه‌های مختلف از Ta-ta تا Bow-wow می‌پردازد. متن به انسان اولیه یا سیر تاریخ بشر نمی‌پردازد. همچنین نظریه‌های بیان شده به اواسط قرن ۱۹ می‌پردازد پس مدرن نیستند.

۹۴- پاسخ: گزینه ۴

ترجمه: بر اساس نظریه‌های مولر، کدام یک از جمله‌های زیر صحیح است؟

(۱) افراد بدوی از زبان خود برای تقلید حرکات دست استفاده می‌کردند.

(۲) منشأ زبان به دلیل دردی بود که مردم در بدن خود احساس می‌کردند.

(۳) وقتی مردم سعی کردند صداهای lyrebird (پرنده دم‌چتری بومی استرالیا) را تقلید کنند کلمات به‌وجود آمدند.

(۴) زبان با صداهای ریتمیک ایجاد شده برای هماهنگی عضلات بدن هنگام انجام کار شروع شده است.

توضیح: گزینه ۱ جزء فهرست مولر نیست. گزینه ۲ با توجه به پاراگراف دوم نادرست است. خود درد منشأ زبان نبود بلکه صدایی که از احساس درد به‌وجود می‌آمد منشأ زبان بود. مردم صدای حیوانات و اطراف خود را تقلید می‌کردند نه صدای lyrebird را. نویسنده بیان می‌کند که انسان‌ها مانند این پرنده تقلید می‌کردند نه اینکه صدای آن را تقلید کنند؛ در نتیجه گزینه ۳ نیز نادرست است. در انتهای پاراگراف دوم به گزینه ۴ اشاره می‌شود.

۹۵- پاسخ: گزینه ۱

کلمه «discount» در پاراگراف آخر به معنای نزدیک است.

(۴) تشخیص ندادن

(۳) کم کردن

(۲) فرض کردن

(۱) در نظر نگرفتن

توضیح: در پاراگراف اول به تخیلی بودن این نظریه‌ها اشاره می‌کند؛ در نتیجه این نظریه‌ها علمی نیستند و توسط زبان‌شناسان و انسان‌شناسان امروز بی‌ارزش در نظر گرفته می‌شوند.

۹۶- پاسخ: گزینه ۲

ترجمه: می‌توان از متن این‌طور استنباط کرد که

(۱) توسعه زبان اولیه انسان فقط از زبان حیوانات سرچشمه می‌گیرد.

(۲) اولین نظریه‌ها در مورد منشأ زبان مربوط به این می‌شود که اولین کلمات از کجا سرچشمه گرفتند.

(۳) منشأ زبان انسان‌ها بزرگ‌ترین رمز و راز در علوم انسانی در طول تاریخ است.

(۴) نظریه‌های منتشر شده توسط ماکس مولر امروز توسط زبان‌شناسان و انسان‌شناسان بسیار مورد استقبال قرار می‌گیرد.

توضیح: ابتدای پاراگراف اول به این گزینه اشاره می‌کند و در ادامه متن نیز به آن می‌پردازد. گزینه ۱ به خاطر وجود کلمه just غیرقابل قبول است. در متن دلیلی برای استنباط گزینه ۳ یافت نمی‌شود. پاراگراف آخر، گزینه ۴ را رد می‌کند.

■ ترجمه درک مطلب ۲:

بسیاری از مردم هنگام خرید از کوپن استفاده می‌کنند. کوپن‌ها بلیط‌هایی هستند که برای اقلام مختلف به افراد تخفیف می‌دهند. به‌عنوان مثال، اگر یک کیسه شکر ۶ دلار قیمت دارد، ممکن است با یک کوپن ۵ دلار قیمت داشته باشد. می‌توانید کوپن‌ها را از طریق پست، روزنامه یا حتی از وب سایت دریافت کنید. بسیاری از مردم از کوپن استفاده می‌کنند، زیرا فکر می‌کنند به مقدار زیاد در هزینه‌ها صرفه‌جویی می‌کنند.

حقیقت این است که کوپن‌ها همیشه باعث صرفه‌جویی پول شما نمی‌شوند. مردم اغلب چیزی را می‌خرند فقط به این دلیل که برای آن کوپن دارند. آن‌ها ممکن است به آن احتیاج نداشته باشند یا حتی آن را نخواهند. همچنین، پیدا کردن کوپن‌های موردنظر، برش آن‌ها و سازمان‌دهی آن‌ها زمان می‌برد. سپس هنگام خرید از فروشگاه‌های مختلف باید مطمئن شوید که موارد (کوپن‌های) مناسب را دارید. صرف ساعت‌ها برای برش کوپن‌ها ممکن است روش خوبی برای استفاده از زمانتان نباشد.

فروشگاه‌ها وقت و هزینه خود را برای چاپ کوپن‌ها صرف می‌کنند، زیرا می‌دانند که کوپن می‌تواند باعث ورود یک فرد به فروشگاه شود و هنگامی که افراد داخل مغازه می‌شوند، معمولاً چیزی می‌خرند. این بدان معناست که کوپن‌ها ممکن است به درآمد یک فروشگاه کمک کنند بدون اینکه در پس‌انداز شما کمک کنند.

۹۷- پاسخ: گزینه ۳

ترجمه: موضوع متن چیست؟

(۲) کوپن در هزینه مردم صرفه‌جویی می‌کند

(۱) کوپن به‌عنوان نوعی تخفیف

(۴) حقایقی در مورد تخفیف‌ها

(۳) حقیقت در مورد کوپن‌ها

۹۸- پاسخ: گزینه ۱

ترجمه: نویسنده در پاراگراف دوم به جمله زیر اشاره می‌کند تا

«حقیقت این است که کوپن‌ها همیشه باعث صرفه‌جویی پول شما نمی‌شوند»

- (۱) ایده‌های را ارائه دهد.
(۲) مشکلی را حل کند.
(۳) مثال خاصی را ارائه دهد.
(۴) جمله قبلی را مجدداً بیان کند.

۹۹- پاسخ: گزینه ۳

ترجمه: کلمه (it) در پاراگراف دوم اشاره دارد به

- (۱) بلیط
(۲) کوپن
(۳) چیز
(۴) پول

۱۰۰- پاسخ: گزینه ۲

ترجمه: بر اساس این جمله در پاراگراف دوم، کدام یک از مثال‌های زیر درست است؟

«مردم اغلب چیزی را می‌خرند فقط به این دلیل که برای آن کوپن دارند. آن‌ها ممکن است به آن نیازی نداشته باشند یا حتی آن را نخواهند.»

- (۱) او می‌خواهد چپیس بخرد، اما یک مرتبه در فروشگاه تصمیم می‌گیرد یک و بستنی نیز بخرد.
(۲) او با کوپن گوشت می‌خرد اگرچه قصد خرید گوشت را نداشت.
(۳) او کوپن مخصوص همبرگر دارد، اما واقعاً سوسیس می‌خواهد.
(۴) او برای یک کیسه برنج کوپن می‌گیرد که یک عدد بخريد، یک عدد رایگان دریافت کنید.

خریشه دو

مؤسسه آموزشی فرهنگی

ریاضی

۱۰۱- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: ساده * صفحه‌های ۳۰ و ۳۱ ریاضی و آمار ۳

نکته: گام‌های چرخه آمار در حل مسائل به صورت زیر است:

گام‌ها	توضیح گام
گام اول: بیان مسئله	فهم مسئله - تعریف دقیق مسئله
گام دوم: طرح و برنامه‌ریزی	روش اندازه‌گیری - روش نمونه‌گیری - روش کار
گام سوم: داده‌ها	گردآوری - سازماندهی - پاک‌سازی
گام چهارم: تحلیل داده‌ها	مرتب کردن داده‌ها - معیارهای مرکزی و پراکندگی - نمودارها و جدول‌ها
گام پنجم: بحث و نتیجه‌گیری	تفسیر نتایج - نتیجه‌گیری - نقد و بررسی - ایده‌های جدید

با توجه به نکته بالا، داریم:

الف: راهی برای رسیدن به پاسخ مسئله پیدا می‌کنیم. به نمونه‌گیری، شیوه اندازه‌گیری متغیر و چگونگی توصیف نتایج می‌اندیشیم. ← گام دوم

ب: داده‌ها را گردآوری می‌کنیم و تا حد ممکن از درستی آن‌ها مطمئن می‌شویم. ← گام سوم

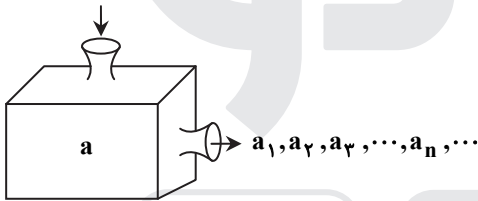
۱۰۲- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: ساده * صفحه ۴۸ ریاضی و آمار ۳

نکته: در تعیین دامنه تعریف تابعی که پاسخ آن‌ها وابسته به بررسی مسئله در مرحله یا گام اول، دوم، ... و n ام است، از مجموعه اعداد طبیعی استفاده می‌کنیم.

با توجه به نکته بالا، باید از مجموعه اعداد طبیعی استفاده کنیم.

۱۰۳- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: ساده * صفحه ۵۳ ریاضی و آمار ۳

$1, 2, 3, \dots, n, \dots$

نکته (تعریف دنباله): همان‌طور که مشاهده شد، اگر a تابعی از $N \rightarrow R$ باشد،

اعضای بُرد این تابع می‌توانند دنباله‌ای از اعداد را تولید کنند که به ترتیب، جمله

اول آن را $a(1)$ ، جمله دوم را $a(2)$ ، جمله سوم را $a(3)$ ، ... و جمله n ام را

$a(n)$ را در نظر می‌گیریم.

معمولاً جملات دنباله را به جای $a(n)$ با a_n نشان می‌دهند که آن را جمله n ام، جمله عمومی دنباله یا ضابطه دنباله می‌نامند.

ضابطه دنباله را ساده‌تر می‌نویسیم:

$$a_n = (-1)^{n+3} (n^2 + 6n + 9) = (-1)^{n+3} (n+3)^2$$

جملات پنجم و هشتم را به دست می‌آوریم:

$$a_5 = (-1)^4 (8)^2 = 64 \quad \text{و} \quad a_8 = (-1)^{11} (11)^2 = -121$$

بنابراین مجموع‌شان برابر است با:

$$a_5 + a_8 = 64 + (-121) = -57$$

▲ مشخصات سؤال: ساده * صفحه ۳ ریاضی و آمار ۳

۱۰۴- پاسخ: گزینه ۲

هر کدام از مسافرها می‌توانند در ۴ ایستگاه از اتوبوس پیاده شوند، پس:

$$\frac{4}{\text{مسافر ۱}} \times \frac{4}{\text{مسافر ۲}} \times \dots \times \frac{4}{\text{مسافر ۷}} = 4^7$$

▲ مشخصات سؤال: ساده * صفحه ۴۳ ریاضی و آمار ۳

۱۰۵- پاسخ: گزینه ۲

نکته: در نمودار دایره‌ای، از تناسب روبه‌رو می‌توانیم استفاده کنیم:

$$\frac{\text{درصد گروه مورد نظر}}{360^\circ} = \frac{\text{زاویه مرکزی گروه مورد نظر}}{100}$$

مجموع زوایای مرکزی دایره، 360° است، پس با فرض اینکه زاویه مربوط به گروه کارشناسی ارشد x باشد، داریم:

$$17^\circ + 65^\circ + x + 90^\circ + 121^\circ = 360^\circ \Rightarrow 288^\circ + x = 360^\circ \Rightarrow x = 72^\circ$$

با استفاده از نکته بالا، داریم:

$$\frac{72^\circ}{360^\circ} = \frac{y}{100} \Rightarrow \frac{1}{5} = \frac{y}{100} \Rightarrow 5y = 100 \Rightarrow y = 20\%$$

نکته: فرض کنید $S = \emptyset$ فضای نمونه متناهی یک پدیده تصادفی باشد. اگر S, n برآمد برای وقوع داشته باشد و A پیشامدی در S باشد، در

این صورت احتمال وقوع پیشامد A را با نماد $P(A)$ نمایش می‌دهیم و مقدار آن را طبق دستور زیر محاسبه می‌کنیم:

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)}$$

نکته: اگر $P(A)$ احتمال وقوع پیشامد A در فضای نمونه S باشد، در این صورت، احتمال واقع نشدن آن پیشامد را با $P(A')$ نمایش می‌دهیم و داریم: $P(A) + P(A') = 1$ یا $P(A') = 1 - P(A)$. در این حالت، A و A' را دو پیشامد متمم می‌گوییم.

ابتدا احتمال وقوع پیشامد A را محاسبه می‌کنیم:

$$P(A) + P(A') = 1 \Rightarrow P(A) + \frac{7}{9} = 1 \Rightarrow P(A) = \frac{2}{9}$$

با داشتن $P(A) = \frac{2}{9}$ و $n(S) = 108$ ، تعداد اعضای پیشامد A را به دست می‌آوریم:

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} \Rightarrow \frac{2}{9} = \frac{n(A)}{108} \Rightarrow n(A) = \frac{2}{9} \times 108 = 24$$

نکته: تعداد انتخاب‌های r شیء از بین n شیء (که جابه‌جایی یا ترتیب انتخاب مهم باشد) را با نماد $P(n, r)$ نشان می‌دهیم و بنا بر دستور زیر محاسبه می‌کنیم:

$$P(n, r) = \frac{n!}{(n-r)!}$$

نکته: تعداد انتخاب‌های r شیء از بین n شیء را که جابه‌جایی اشیای انتخاب‌شده پس از انتخاب، حالت جدید تولید نکرده و ترتیب انتخاب

اهمیت نداشته باشد، با $C_r^n = \binom{n}{r}$ نشان می‌دهیم و بنا بر دستور زیر محاسبه می‌کنیم:

$$C_r^n = \binom{n}{r} = \frac{P(n, r)}{r!} = \frac{n!}{r!(n-r)!}$$

ابتدا عبارتهای صورت و مخرج را حساب می‌کنیم:

$$P(10, 3) = \frac{10!}{7!} = 10 \times 9 \times 8$$

$$C(9, 4) = \frac{9!}{5!4!} = \frac{9 \times 8 \times 7 \times 6}{4 \times 3 \times 2} = 9 \times 2 \times 7$$

$$14 \times \frac{P(10, 3)}{C(9, 4)} = 14 \times \frac{10 \times 9 \times 8}{9 \times 2 \times 7} = 80$$

پس:

برای آنکه ۳ رقم ۲، کنار هم باشند، ۴ حالت روبه‌رو را داریم:

$$\left\{ \begin{array}{l} \underline{\quad} \underline{\quad} \underline{2} \underline{2} \underline{2} \Rightarrow 3! \times 1 = 6 \\ \underline{\quad} \underline{2} \underline{2} \underline{2} \underline{\quad} \Rightarrow 2! \times 1 \times 1 = 2 \\ \underline{2} \underline{\quad} \underline{2} \underline{2} \underline{\quad} \Rightarrow 2! \times 1 \times 1 = 2 \\ \underline{2} \underline{2} \underline{2} \underline{\quad} \underline{\quad} \Rightarrow 1 \times 2! \times 1 = 2 \end{array} \right. \xrightarrow{\text{حالت ۱۲}} +$$

دقت کنید در ۳ حالت آخر رقم یکان فقط عدد ۴ می‌تواند باشد و اعداد ۱ و ۳ به ۲! حالت جایگشت دارند.

نکته: تعداد انتخاب‌های r شیء از بین n شیء را که جابه‌جایی اشیای انتخاب‌شده پس از انتخاب، حالت جدید تولید نکرده و ترتیب انتخاب

اهمیت نداشته باشد، با $C_r^n = \binom{n}{r}$ نشان می‌دهیم و بنا بر دستور زیر محاسبه می‌کنیم:

$$C_r^n = \binom{n}{r} = \frac{P(n, r)}{r!} = \frac{n!}{r!(n-r)!}$$

نکته: فرض کنید $S = \emptyset$ فضای نمونه متناهی یک پدیده تصادفی باشد. اگر S, n برآمد برای وقوع داشته باشد و A پیشامدی در S باشد، در

این صورت احتمال وقوع پیشامد A را با نماد $P(A)$ نمایش می‌دهیم و مقدار آن را طبق دستور زیر محاسبه می‌کنیم:

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)}$$

$$n(S) = \binom{11}{3} = \frac{11!}{8!3!} = \frac{11 \times 10 \times 9}{3 \times 2} = 165$$

تعداد اعضای فضای نمونه برابر است با:

برای آنکه از هر دو برند گوشی داشته باشیم، باید از یکی از برندها ۲ گوشی و از برند دیگری ۱ گوشی انتخاب شود:

$$n(A) = \binom{4}{2} \binom{7}{1} + \binom{4}{1} \binom{7}{2} = (6 \times 7) + (4 \times 21) = 42 + 84 = 126$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{126}{165} = \frac{42}{55}$$

پس:

نکته: فرض کنید $S = \emptyset$ فضای نمونه متناهی یک پدیده تصادفی باشد. اگر S , n برآمد برای وقوع داشته باشد و A پیشامدی در S باشد، در این صورت احتمال وقوع پیشامد A را با نماد $P(A)$ نمایش می‌دهیم و مقدار آن را طبق دستور زیر محاسبه می‌کنیم:

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)}$$

تعداد اعضای فضای نمونه آزمایش پر تاس ۳ تاس برابر است با:

$$n(S) = \frac{6}{\text{تاس سبز}} \times \frac{6}{\text{تاس قرمز}} \times \frac{6}{\text{تاس آبی}} = 6^3$$

حالا می‌خواهیم تاس آبی و قرمز مثل هم باشند (پس تاس آبی ۶ حالت و تاس قرمز ۱ حالت دارد) و تاس سبز فرد بیاید (۳ حالت دارد)، پس:

$$n(A) = \frac{6}{\text{تاس آبی}} \times \frac{1}{\text{تاس قرمز}} \times \frac{3}{\text{تاس سبز}} = 6 \times 3$$

در نتیجه:

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{6 \times 3}{6 \times 6 \times 6} = \frac{1}{12}$$

نکته: فرض کنید $S = \emptyset$ فضای نمونه متناهی یک پدیده تصادفی باشد. اگر S , n برآمد برای وقوع داشته باشد و A پیشامدی در S باشد، در این صورت احتمال وقوع پیشامد A را با نماد $P(A)$ نمایش می‌دهیم و مقدار آن را طبق دستور زیر محاسبه می‌کنیم:

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)}$$

در کل ۷ سیب داریم و می‌خواهیم آن‌ها را در ۷ بشقاب که در یک ردیف‌اند قرار دهیم، پس: $n(S) = 7!$

حالا می‌خواهیم رنگ سیب‌های مجاور هم، یکسان نباشد، پس چینش سیب‌ها باید این‌گونه باشد:

$$\frac{\text{قرمز}}{1} \quad \frac{\text{زرد}}{2} \quad \frac{\text{قرمز}}{3} \quad \frac{\text{زرد}}{4} \quad \frac{\text{قرمز}}{5} \quad \frac{\text{زرد}}{6} \quad \frac{\text{قرمز}}{7}$$

پس:

$$n(A) = \frac{4!}{\text{سیب‌های قرمز}} \times \frac{3!}{\text{سیب‌های زرد}}$$

در نتیجه:

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{4! \times 3!}{7!} = \frac{3!}{7 \times 6 \times 5} = \frac{1}{35}$$

نکته: تعداد زیرمجموعه‌های k عضوی یک مجموعه n عضوی برابر با $\binom{n}{k}$ است.

نکته: فرض کنید $S = \emptyset$ فضای نمونه متناهی یک پدیده تصادفی باشد. اگر S , n برآمد برای وقوع داشته باشد و A پیشامدی در S باشد، در این صورت احتمال وقوع پیشامد A را با نماد $P(A)$ نمایش می‌دهیم و مقدار آن را طبق دستور زیر محاسبه می‌کنیم:

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)}$$

مجموعه $\{1, 2, 3, \dots, 9\}$, $n = 9$ عضو دارد. تعداد زیرمجموعه‌های ۳ عضوی آن برابر است با:

$$n(S) = \binom{9}{3} = \frac{9!}{6!3!} = \frac{9 \times 8 \times 7}{3 \times 2} = 84$$

حالا می‌خواهیم هر ۳ عضو مجموعه B , عدد فرد باشد، پس باید ۳ عضو را از بین عدد $\{1, 3, 5, 7, 9\}$ انتخاب کنیم:

$$n(A) = \binom{5}{3} = 10$$

پس:

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{10}{84} = \frac{5}{42}$$

نکته: رابطه‌ای را که بیانگر ارتباط جملات دنباله با یکدیگر است، رابطه بازگشتی می‌نامیم.

اول رابطه بازگشتی را ساده‌تر می‌نویسیم:

$$a_{n+1} = n(a_n - \frac{1}{n}) \Rightarrow a_{n+1} = n \cdot a_n - 1$$

حال در رابطه بالا، به جای n ، اعداد ۱، ۲، ۳، ۴ را قرار می‌دهیم:

$$a_{n+1} = n \cdot a_n - 1 \xrightarrow{n=1} a_2 = a_1 - 1 = 3 - 1 = 2$$

$$a_{n+1} = n \cdot a_n - 1 \xrightarrow{n=2} a_3 = 2a_2 - 1 = 2(2) - 1 = 3$$

$$a_{n+1} = n \cdot a_n - 1 \xrightarrow{n=3} a_4 = 3a_3 - 1 = 3(3) - 1 = 8$$

$$a_{n+1} = n \cdot a_n - 1 \xrightarrow{n=4} a_5 = 4a_4 - 1 = 4(8) - 1 = 31$$

▲ مشخصات سؤال: متوسط * صفحه ۵۵ ریاضی و آمار ۳

۱۱۴- پاسخ: گزینه ۳

نکته: برای رسم یک دنباله، یک محور مختصات می‌کشیم که روی محور طول‌های آن، n (یعنی شماره جمله) و روی محور عرض‌هایش، a_n (یعنی مقدار جملات) را مشخص می‌کنیم. با مشخص کردن نقاط $(1, a_1)$ ، $(2, a_2)$ ، $(3, a_3)$ و ... روی آن، نمودار دنباله حاصل می‌شود.

جملات دنباله $a_n = \frac{7-2n}{n+1}$ را می‌نویسیم:

$$a_1 = \frac{7-2(1)}{1+1} = \frac{5}{2} \xrightarrow{\text{نقطه متناظر}} (1, \frac{5}{2})$$

$$a_2 = \frac{7-2(2)}{2+1} = 1 \xrightarrow{\text{نقطه متناظر}} (2, 1)$$

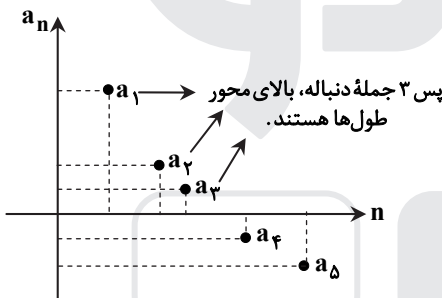
$$a_3 = \frac{7-2(3)}{3+1} = \frac{1}{4} \xrightarrow{\text{نقطه متناظر}} (3, \frac{1}{4})$$

$$a_4 = \frac{7-2(4)}{4+1} = -\frac{1}{5} \xrightarrow{\text{نقطه متناظر}} (4, -\frac{1}{5})$$

$$a_5 = \frac{7-2(5)}{5+1} = -\frac{3}{6} = -\frac{1}{2} \xrightarrow{\text{نقطه متناظر}} (5, -\frac{1}{2})$$

دقت کنید از جمله a_4 به بعد، چون صورت کسر منفی و مخرجش مثبت می‌شود، جملات منفی هستند.

نمودار دنباله را رسم می‌کنیم:

بنابراین این دنباله ۳ نقطه بالای محور طول‌ها دارد.

▲ مشخصات سؤال: متوسط * صفحه ۵۹ ریاضی و آمار ۳

۱۱۵- پاسخ: گزینه ۱

$n = 7$ عددی فرد است، پس برای محاسبه a_7 از ضابطه بالا (که مربوط به n های فرد است) استفاده می‌کنیم:

$$a_n = n^2 + n + k \xrightarrow{n=7} a_7 = 56 + k$$

$n = 20$ عددی زوج است، پس برای محاسبه a_{20} از ضابطه پایینی (که مربوط به n های زوج است) استفاده می‌کنیم:

$$a_n = kn - 3 \xrightarrow{n=20} a_{20} = 20k - 3$$

مجموع a_7 و a_{20} برابر با ۲۲۱ است، پس:

$$a_7 + a_{20} = 221 \Rightarrow (56 + k) + (20k - 3) = 221 \Rightarrow 21k = 168 \Rightarrow k = 8$$

▲ مشخصات سؤال: متوسط * صفحه‌های ۵۳ و ۵۴ ریاضی و آمار ۳

۱۱۶- پاسخ: گزینه ۳

$$a_3 = 9k - 6, a_4 = 16k - 6, a_5 = 25k - 6$$

جملات سوم تا پنجم دنباله $a_n = kn^2 - 6$ را می‌نویسیم:

مجموع این سه جمله، ۵۷ شده است، پس:

$$a_3 + a_4 + a_5 = 57 \Rightarrow (9k - 6) + (16k - 6) + (25k - 6) = 57 \Rightarrow 50k - 18 = 57 \Rightarrow 50k = 75 \Rightarrow k = \frac{75}{50} = \frac{3}{2}$$

در نتیجه جمله عمومی دنباله به شکل $a_n = \frac{3}{2}n^2 - 6$ است.

جمله n ام این دنباله ۱۴۴ است، پس:

$$a_n = 144 \Rightarrow \frac{3}{2}n^2 - 6 = 144 \Rightarrow \frac{3}{2}n^2 = 150 \Rightarrow n^2 = 100 \xrightarrow{n \in \mathbb{N}} n = 10$$

پس جمله دهم این دنباله، ۱۴۴ است.

۱۱۷- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * صفحه ۵۳ ریاضی و آمار ۳

اگر کمی به جملات دنباله داده شده دقت کنید، می‌فهمید که هر جمله آن از مجموع دو جمله قبلی‌اش به دست آمده است (به جز دو جمله اول):

$$\begin{array}{cccccccc} 2, 5, & 7, & 12, & 19, & 31, & 50, & 81, & \dots \\ \downarrow & \downarrow & \downarrow & \downarrow & \downarrow & \downarrow & \downarrow & \\ 2+5 & 5+7 & 7+12 & 12+19 & 19+31 & 31+50 & & \end{array}$$

یعنی جمله نهم این دنباله، برابر با مجموع جملات هفتم و هشتم آن است:

$$131 = 50 + 81 = \text{جمله هشتم} + \text{جمله هفتم} = \text{جمله نهم}$$

▲ مشخصات سؤال: دشوار * صفحه‌های ۵۲ تا ۵۴ ریاضی و آمار ۳

۱۱۸- پاسخ: گزینه ۱

در رابطه بازگشتی داده شده، $n = 9$ را جای گذاری می‌کنیم:

$$a_{n+1} = \frac{a_n}{n} \xrightarrow{n=9} a_{10} = \frac{a_9}{9} \Rightarrow a_9 = 9a_{10}$$

پس مقدار کسر داده شده، برابر است با:

$$\frac{a_9}{a_{10}} = \frac{9a_{10}}{a_{10}} = 9$$

▲ مشخصات سؤال: دشوار * صفحه ۱۹ ریاضی و آمار ۳

۱۱۹- پاسخ: گزینه ۴

تعداد مهره‌های قرمز را x در نظر می‌گیریم.

تعداد کل مهره‌ها برابر است با: $5 + 3 + x = 8 + x$

احتمال آنکه مهره انتخاب شده، قرمز باشد برابر است با:

$$P(\text{قرمز}) = \frac{\text{تعداد مهره قرمز}}{\text{تعداد کل مهره‌ها}} = \frac{x}{8+x}$$

احتمال آنکه مهره انتخاب شده، آبی باشد برابر است با:

$$P(\text{آبی}) = \frac{\text{تعداد مهره آبی}}{\text{تعداد کل مهره‌ها}} = \frac{5}{8+x}$$

احتمال قرمز بودن این مهره، $\frac{35}{100}$ بیشتر از احتمال آبی بودن آن است، پس:

$$\frac{x}{8+x} - \frac{5}{8+x} = \frac{35}{100} \Rightarrow \frac{x-5}{8+x} = \frac{7}{20} \Rightarrow 20x - 100 = 56 + 7x \Rightarrow 13x = 156 \Rightarrow x = \frac{156}{13} = 12$$

▲ مشخصات سؤال: دشوار * صفحه ۱۱ ریاضی و آمار ۳

۱۲۰- پاسخ: گزینه ۱

نکته: اگر بتوان عملی را به m طریق و عمل دیگری را به n طریق انجام داد و این دو عمل را نتوان با هم انجام داد، در این صورت به

$(m+n)$ طریق می‌توان عمل اول «یا» عمل دوم را انجام داد. (اصل جمع به بیش از دو عمل نیز قابل تعمیم است.)

نکته: اگر عملی طی دو مرحله اول و دوم انجام پذیرد، طوری که در مرحله اول به m طریق «و» در مرحله دوم هر کدام از این m طریق به n

روش انجام پذیر باشند، در کل آن عمل به $m \times n$ طریق انجام پذیر است. (اصل ضرب قابل تعمیم به بیشتر از دو مرحله است.)

در اینجا به سه روش می‌توانیم از A به D برویم:

(۱) اول از A به B ، سپس از B به D :

$$\frac{3}{B \text{ به } A} \times \frac{4}{D \text{ به } B} = 12$$

(۲) اول از A به C ، سپس از C به D :

$$\frac{2}{C \text{ به } A} \times \frac{m}{D \text{ به } C} = 2m$$

(۳) مستقیم از مسیر بالایی از A به D :

$$\frac{n}{D \text{ به } A} = n$$

$$12 + 2m + n$$

طبق اصل جمع، تعداد کل حالت‌ها برابر است با:

این مقدار باید با ۱۹ برابر باشد، پس:

$$12 + 2m + n = 19 \Rightarrow 2m + n = 7$$

چون n و m ، اعداد طبیعی هستند، حالات روبه‌رو را داریم:

$$\begin{cases} m = 1, n = 5 \Rightarrow m + n = 6 \\ m = 2, n = 3 \Rightarrow m + n = 5 \\ m = 3, n = 1 \Rightarrow m + n = 4 \end{cases}$$

پس $m+n$ می‌تواند ۴ یا ۵ یا ۶ باشد.

۱۲۱- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * صفحه‌های ۸ و ۹ اقتصاد

بررسی موارد نادرست:

(الف) منبع رفع نیازهای انسان، منابع و امکانات هستند.

(ج) با رفع هر نیاز، احساس رضایت در فرد ایجاد می‌شود.

(د) مفهوم کمال‌جویی با طی کردن مراتب نیازها و عدم توقف در یک مرتبه از نیازها مرتبط است.

۱۲۲- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: ساده * صفحه‌های ۱۱، ۱۲ و ۲۱ اقتصاد

انتخاب، یکی از مهم‌ترین مسائل زندگی انسان و موضوع اصلی علم اقتصاد است. هزینه فرصت برابر است با منافع از دست‌رفته حاصل از انتخاب کردن گزینه دوم توسط فرد است.

۱۲۳- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * صفحه‌های ۲۰ و ۲۱ اقتصاد

بررسی موارد نادرست:

رب به‌کارگرفته‌شده در طبخ غذای خانواده ← کالای بی‌دوام مصرفی

ساعت مچی ← کالای بادوام (گاهی ضروری است و گاهی برای برخی افراد تجملی)

اجاق گاز ← کالای بادوام

تراکتور کشاورز ← کالای سرمایه‌ای

اتوبوس شرکت مسافری ← کالای سرمایه‌ای

خودرو ← کالای بادوام

کالایی که ارزش قیمتی بالایی دارد ← کالای تجملی

گوشت مورد استفاده خانوارها ← کالای بی‌دوام مصرفی

مبلمان اداری ← کالای سرمایه‌ای

تابلوهای تبلیغاتی ← کالای سرمایه‌ای

دستگاه قهوه‌ساز کافی‌شاپ ← کالای سرمایه‌ای

لپ‌تاپ ← کالای بادوام در برخی موارد سرمایه‌ای (برای برخی افراد ضروری و برای برخی دیگر تجملی)

پوشاک ← کالای بی‌دوام

۱۲۴- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: ساده * صفحه‌های ۲۳ تا ۲۵ اقتصاد

انسان خالق اشیاء نیست؛ بلکه تولیدکننده است، تنها خالق، خداوند رحمان است.

۱۲۵- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * صفحه‌های ۲۵، ۲۶ و ۳۰ اقتصاد

(الف) آنچه موجب تداوم و توسعه تولید می‌شود مجموعه‌ای از انگیزه‌های شخصی، انسانی و ملی است.

(ب) سرمایه فیزیکی نقش مستقیم در تولید دارد در حالی که سرمایه مالی نقش غیرمستقیم در تولید دارد و با تبدیل شدن به سایر عوامل در تولید شرکت می‌کند. همچنین تولیدکنندگان محصولات مختلف، از عوامل تولیدی مختلف استفاده می‌کنند، کارفرما یکی از زیرگروه‌های عوامل انسانی است که صاحب محصول و کسب‌وکار محسوب می‌شود.

(ج) تولیدکنندگان برای جلوگیری از زیان، بدون کاهش میزان تولید یا هزینه‌های خود را کاهش داده و بهره‌وری‌شان را افزایش می‌دهند و یا از طریق تعیین قیمت مناسب و بازاریابی، درآمد خود را افزایش می‌دهند.

۱۲۶- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: دشوار * صفحه ۲۹ اقتصاد

ابتدا درآمد تولیدکننده را حساب می‌کنیم:

قیمت هر واحد × تعداد محصول = درآمد

$$\text{درآمد} = ۷,۲۰۰ \times ۴۰۰,۰۰۰ = ۲,۸۸۰,۰۰۰,۰۰۰$$

میلیون تومان = ۲,۸۸۰ = درآمد

سپس مجموع هزینه‌های مستقیم سالانه را به‌دست می‌آوریم:

مواد اولیه + استهلاک + حقوق + اجاره: هزینه‌های مستقیم

$$\text{میلیون تومان} = ۱۵۰ + \left(\frac{۶۰}{۱۰۰} \times ۶۰۰ \right) + ۶۰۰ + ۲۴۰ = \text{هزینه‌های مستقیم}$$

حالا هزینه‌های غیرمستقیم یا همان هزینه فرصت را برای تمام کالاهای تولیدشده محاسبه می‌کنیم.

میلیون = ۷۲۰ = ۷۲۰ × ۱۰۰,۰۰۰ = ۷۲۰ × ۱۰۰,۰۰۰: هزینه فرصت × تعداد کل کالا: هزینه‌های غیرمستقیم

اکنون به راحتی می‌توان سود مندرج در اظهارنامه، یعنی سود ویژه و سپس نوع دیگر سود یعنی سود حسابداری را حساب کرد.

میلیون تومان = ۸۱۰ = (۱۳۵۰ + ۷۲۰) - ۲۸۸۰: مجموع هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم - درآمد: سود ویژه (الف)

میلیون تومان = ۱۵۳۰ = ۷۲۰ + ۸۱۰: هزینه‌های غیرمستقیم + سود ویژه: سود حسابداری (ب)

توجه: برای محاسبه سود حسابداری از این فرمول هم استفاده می‌شود: هزینه‌های مستقیم - درآمد = سود حسابداری

۱۲۷- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * صفحه‌های ۳۳ تا ۳۵ اقتصاد

بررسی موارد نادرست:

(الف) ضروری و تجملی بودن مربوط به مفهوم تقاضا است نه عرضه.

(ب) جابه‌جایی نقاط روی منحنی مربوط به تغییرات قیمت است.

(ج) تبلیغات از عوامل مؤثر بر میزان تقاضا است نه عرضه.

(د) بین قیمت و مقدار عرضه رابطه مستقیم وجود دارد یعنی با افزایش قیمت میزان عرضه افزایش می‌یابد و بالعکس.

(ه) شیب منحنی عرضه مربوط به تولیدکننده‌ای که به دلیل فرسودگی سرمایه‌های فیزیکی حساسیت قیمتی پایینی دارد، زیاد است.

(و) تغییرات قیمت موجب جابه‌جایی نقاط روی منحنی می‌شود.

۱۲۸- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * صفحه‌های ۳۵ و ۳۶ اقتصاد

(الف) در قیمت ۲۱۰ هزار تومان، عرضه ۵۰ واحد و تقاضا ۱۵ واحد است، پس:

$$\text{واحد مازاد عرضه } ۳۵ = ۱۵ - ۵۰$$

(ب) در قیمت ۸۵ هزار تومان، عرضه ۱۲ واحد و تقاضا ۵۰ واحد است، پس:

$$\text{واحد کمبود عرضه } ۳۸ = ۱۲ - ۵۰$$

(ج) در قیمت ۳۰۰ هزار تومان، تولیدکننده از ۸۰ واحد محصول تولیدی خود فقط ۶ واحد آن فروخته، پس:

$$\text{هزار تومان } ۱۸۰۰ = ۶ \times ۳۰۰ = \text{درآمد}$$

(د) در قیمت ۶۰ هزار تومان، تقاضا ۶۰ واحد و عرضه ۵ واحد است، پس:

$$\text{واحد مازاد تقاضا } ۵۵ = ۶۰ - ۵$$

۱۲۹- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: ساده * صفحه ۲۸ اقتصاد

بررسی گزینه‌ها:

■ در بازار رقابتی حضور و رفتار هریک از تولیدکنندگان و تقاضاکنندگان به نسبت کل بازار بسیار کوچک و کم‌تأثیر است و هیچ‌یک به تنهایی تعیین‌کننده قیمت نیستند.

■ در بازار انحصاری خرید تنها شاهد یک خریدار انحصارگر هستیم، در این بازار، خریدار انحصارگر قیمت‌گذار و فروشنده، قیمت‌پذیر است.

■ هم در بازار رقابتی و هم در بازار مزایده این رفتار و عکس‌العمل هر دو طرف مبادله است که می‌تواند روند شکل‌گیری قیمت را مشخص کند.

۱۳۰- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * صفحه‌های ۴۰، ۴۳ و ۴۷ اقتصاد

- (۱) خرد: شامل خانوار، شرکت‌ها و مؤسسات تولیدی
 (۲) شهری
 (۳) منطقه‌ای
 (۴) کلان: شامل ملی و بین‌المللی

(الف) سطوح چهارگانه آمارهای اقتصادی

(ب) شاخص تولید ملی و داخلی تنها در تعریف با هم متفاوت‌اند و در واقعیت بسیار شبیه هم هستند، اما در این زمینه کشورهای هستند که به دلیل خروج سرمایه و نیروی کار یا ورود سرمایه و نیروی کار خارجی شاخص‌های تولید کل متفاوتی دارند. در محاسبه شاخص تولید داخلی ارزش فعالیت خارجیان مقیم کشور به مجموع ارزش فعالیت‌هایی که توسط افراد بومی داخل کشور صورت گرفته اضافه می‌شود و در محاسبه شاخص تولید ملی به جای این گزینه ارزش تولید افراد کشور که مقیم خارج‌اند اضافه می‌شود.

(ج) برای رفع مشکل نرخ رشد کاذب اقتصادی که ناشی از به‌کارگیری قیمت‌های جاری است، اقتصاددانان از قیمت‌های ثابت یعنی قیمت سال پایه استفاده می‌کنند.

۱۳۱- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * صفحه‌های ۴۳ و ۴۴ اقتصاد

ارزش خدمات + ارزش تولید افراد کشور که مقیم خارج‌اند + ارزش ماشین‌آلات + ارزش مواد غذایی و پوشاک: تولید ناخالص ملی

$$\text{میلیارد تومان } ۱۳۵۵ = ۳۹۰ + ۳۶۰ + ۸۵ + ۵۲۰ = \text{تولید ناخالص ملی (الف)}$$

توجه کنید ارزش کالاهای واسطه‌ای در محاسبات تولید کل وارد نمی‌شود. می‌توانیم برای حل قیمت «ج» از قسمت «الف» استفاده کنیم، پس:

هزینه استهلاک - تولید ناخالص ملی = سرانه تولید خالص ملی (ج)

جمعیت کل

$$\text{تومان } ۱۶۰۳۷/۵ = \frac{۱۲۸۳۰۰۰}{۸۰} = \frac{\text{میلیارد}}{۸۰} = \frac{۱۳۵۵ - ۷۲}{۸۰} = \frac{[۱۳۵۵ - (۲۰ \times ۳۶۰)]}{۸۰}$$

تولید خالص داخلی (ب):

هزینه استهلاک - ارزش خدمات + ارزش تولید خارجیان مقیم کشور + ارزش ماشین‌آلات + ارزش مواد غذایی و پوشاک

$$\text{میلیارد تومان } ۱۳۱۸ = ۳۹۰ + ۳۶۰ + ۱۲۰ + ۵۲۰ - ۷۲ = \text{تولید خالص داخلی}$$

۱۳۲- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: ساده * صفحه‌های ۵۲، ۵۷ و ۵۹ اقتصاد

الف) پول به‌عنوان وسیلهٔ پرداخت در مبادلات مشکل عدم تمایل هم‌زمان طرفین در مبادلات تهاثری را برطرف کرد، زیرا همه در مبادلات خود پول را می‌پذیرند.

ب) قدرت خرید پول با سطح عمومی قیمت‌ها رابطهٔ عکس دارد، هرچه سطح عمومی قیمت‌ها افزایش یابد (تورم) قدرت خرید پول کم‌تر می‌شود و برعکس هرچه سطح عمومی قیمت‌ها کاهش یابد (رکود) قدرت خرید پول بیشتر می‌شود و البته هر دو مورد از مشکلات اقتصادی محسوب می‌شوند.

۱۳۳- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * صفحه ۴۳ اقتصاد

$$\text{میلیون تومان } 7 = \frac{\text{میلیون } 63}{\text{سال } 9} = \frac{\text{قیمت سرمایه}}{\text{عمر مفید کالا}} = \text{هزینه استهلاک سالیانه (ب)}$$

الف) همان‌طور که قیمت کالا کاهش یافته میزان استهلاک سالیانه نیز به‌همین نسبت کاهش داشته است، پس می‌توانیم با استفاده از پاسخ قسمت «ب» مستقیماً استهلاک جدید را حساب کنیم.

$$\text{میلیون تومان } 0.91 = 7 \times \frac{13}{100} = 7 \times 0.13 = \text{میزان کاهش استهلاک}$$

$$\text{میلیون تومان } 6.09 = 7 - 0.91 = \text{میزان کاهش} - \text{استهلاک اولیه} = \text{استهلاک جدید}$$

$$\text{میلیون تومان } 24/36 = 6.09 \times 4 (\text{سال}) = \text{مجموع استهلاک } 4 \text{ سال آخر}$$

۱۳۴- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * صفحه‌های ۶۲، ۶۵ و ۷۴ اقتصاد

- وظیفهٔ اصلی و اولیهٔ صرافی‌ها حفظ امنیت پول مشتریان و نقل و انتقال آن بود.
- به‌اعتمادی که مردم به افراد یا بانک‌ها دارند تا پول خود را به‌عنوان قرض یا سپرده (امانت) به آن‌ها بپردازند اعتبار گفته می‌شود.
- بانک توسعه‌ای معمولاً صندوقی دولتی است که با هدف توسعهٔ مناطق محروم اقدام به تأمین منابع مالی برای طرح‌های عمرانی و توسعه‌ای می‌کند.
- هر دو سپردهٔ پس‌انداز و دیداری قابلیت برداشت در هر زمانی که شخص تمایل داشته باشد را دارند منتهی در سپردهٔ پس‌انداز دارندهٔ سپرده شخصاً به بانک مراجعه می‌کند در حالی که در سپردهٔ دیداری خود شخص یا هرکسی که از طرف او با در دست داشتن چک اجازه داشته باشد می‌تواند پول را برداشت کند.
- اوراق مشارکت اسناد اعتباری بلندمدتی هستند که دولت، شهرداری‌ها و شرکت‌های دولتی و خصوصی به‌منظور تأمین منابع مالی طرح‌های عمرانی و توسعه‌ای منتشر می‌کنند.
- چک سند اعتباری دیداری و بدون تاریخ است.

۱۳۵- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * صفحه ۶۰ اقتصاد

سپرده‌های قرض الحسنه + مجموع سپرده‌های دیداری و غیردیداری + مسکوکات + اسکناس = نقدینگی با حجم پول

$$\text{واحد پولی } 332000 = 41000 + 168000 + 70000 + 53000 = \text{نقدینگی با حجم پول (الف)}$$

سپرده‌های قرض الحسنه + سپرده‌های دیداری (جاری) - مجموع سپرده‌های دیداری و غیردیداری = شبه پول

$$\text{واحد پولی } 159000 = 41000 + \left(\frac{5}{7} \times 70000 \right) - 168000 = \text{شبه پول (ب)}$$

سپرده‌های پس‌انداز - سپرده‌های دیداری (جاری) - مجموع سپرده‌های دیداری و غیردیداری = سپرده‌های مدت‌دار (ج)

$$\text{واحد پولی } 31000 = 168000 - 50000 - 87000 = \text{سپرده‌های مدت‌دار}$$

ادبیات اختصاصی

۱۳۶- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: ساده * صفحه‌های ۱۸ تا ۲۰ علوم و فنون ۳

اولین کسی که به نوشتن نمایشنامهٔ فارسی پرداخت، میرزا آقا تبریزی بود.

۱۳۷- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * صفحه‌های ۲۰ و ۲۱ علوم و فنون ۳

این گزینه دربارهٔ قائم‌مقام فراهانی است.

۱۳۸- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * درس‌های ۱ و ۴ علوم و فنون ۳

بررسی موارد:

(ج) قالب‌های مورد توجه شاعران کوچه و بازار، مستزاد و چهارپاره بود.

(د) اغلب شاعران این دوره به محتوای توجه داشتند.

۱۳۹- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * صفحه ۴۴ علوم و فنون ۳

وطن در این بیت همان مفهوم «سرزمین» را دارد که مردمی با مشترکات قومی، فرهنگی و زبانی در آن زندگی می‌کنند.

در سایر گزینه‌ها مفهوم وطن به معنی «جایگاه و مکان» است.

- ۱۴۰- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * صفحه ۴۲ علوم و فنون ۳
سادگی و روانی از بارزترین شاخصه‌های زبان شعر عصر بیداری است که در گزینه ۴ (سروده فرخی یزدی)، به وضوح نسبت به گزینه‌های دیگر مشهود است.
- ۱۴۱- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * صفحه‌های ۴۴ و ۴۵ علوم و فنون ۳
در این گزینه واژه «دولت» به معنی سعادت و بخت است و کلمه «کارگر» به معنی مؤثر است و ربطی به موضوعات دوره بیداری ندارد.
بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱: دفاع از حقوق زنان
گزینه ۲: توجه به افراد ضعیف جامعه
گزینه ۳: آموختن دانش‌ها و فنون نوین
- ۱۴۲- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * درس ۶ علوم و فنون ۳
بررسی موارد:
(ج) زلف و رخسار: «لفّ» / کفر و ایمان: «نشر»
(د) شکر و صبر: «لفّ» / شادی و غم: «نشر»
- ۱۴۳- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * درس‌های ۳ و ۶ علوم و فنون ۳
«در عین سیر بودن، ناشتا بودن» متناقض‌نماست - بین «آب و باد» مراعات نظیر است.
بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱: تناقض ندارد.
گزینه ۲: تضاد ندارد.
گزینه ۴: تلمیح ندارد.
- ۱۴۴- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * درس‌های ۳ و ۶ علوم و فنون ۳
تضاد: «زاهد و میخواره»، «مسجد و میخانه»
لف و نشر: زاهد و میخواره: «لفّ» / مسجد و میخانه: «نشر»
مراعات نظیر: زاهد، مسجد، میخواره و میخانه
- ۱۴۵- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * درس‌های ۳ و ۶ علوم و فنون ۳
بررسی موارد:
الف) تضاد: «شب و روز» و «شام و صبح»
ب) لف و نشر: حور و طوبی: «لف» / قد و رو: «نشر» (لف و نشر مشوش)
ج) تناقض: اینکه نیست شدن مایه هستی باشد، تناقض است.
- ۱۴۶- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * درس‌های ۳ و ۶ علوم و فنون ۳
بررسی موارد:
الف) لف و نشر: جم، فریدون و هوشنگ‌شاه: «لف» / گنج، شمشیر و گاه: «نشر»
ب) تلمیح: به داستان ضحاک و داستان سامری اشاره دارد. (لف و نشر نیز در این بیت قابل مشاهده است).
ج) «باد را سوزاندن» تناقض دارد.
د) تضاد: «اوج و حضيض» متضاد هم هستند.
- ۱۴۷- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * درس ۶ علوم و فنون ۳
گزینه ۲: لف و نشر ندارد. / شب و روز «تضاد» دارند.
بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱: مسجد و میخانه: «لفّ» / محراب و کمانچه: «نشر» / در بین همین کلمات تضاد هم وجود دارد.
گزینه ۳: آینه و ترازو: «لفّ» / گویا و خموش: «نشر» / در بین همین کلمات تضاد هم وجود دارد.
گزینه ۴: سپید و سیاه: «لفّ» / عیش و محن: «نشر» / در بین همین کلمات تضاد هم وجود دارد.
- ۱۴۸- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * درس ۶ علوم و فنون ۳
بررسی موارد:
الف) اینکه «جایی پر از انبوه و درعین حال تهی از ازدحام باشد»، تناقض است.
ب) اینکه «عریانی، جامه (لباس) باشد»، متناقض‌نماست.
ایات دیگر تناقض ندارند.
- ۱۴۹- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * درس ۲ علوم و فنون ۳
بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱: مستفعلن فع مستفعلن فع / مفعول فع لن مفعول فع لن
گزینه ۲: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن
گزینه ۴: مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن / مفعول مفاعیل مفاعیل فاعولن

۱۵۰- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * درس ۲ علوم و فنون ۳

وزن گزینه ۳: فاعلاتن مفاعیلن فعلن (ناهمسان سه‌رکنی)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: مستفعلن مفاعیلن مستفعلن فعل یا مفعول فاعلاتن مفاعیلن فعلن (ناهمسان)

گزینه ۲: فاعولن فاعولن فاعولن فعل (همسان)

گزینه ۴: مفتعلن مفتعلن فاعلن (همسان)

۱۵۱- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * درس ۲ علوم و فنون ۳

وزن بیت: مفعول مفاعیلن مفاعیلن فاعولن یا مستفعل مستفعل مستفعل مستفعل

۱۵۲- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * درس ۲ علوم و فنون ۳

وزن گزینه ۳: مفعول مفاعیلن مفاعیلن یا مستفعل فاعلاتن مستفعل

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن یا مستفعل مفعولن مستفعل مفعولن (همسان)

گزینه ۲: مفتعلن فاعلاتن مفتعلن فع

گزینه ۴: مفتعلن مفتعلن فاعلن

۱۵۳- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * درس ۲ علوم و فنون ۳

وزن ابیات:

(۱) مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلاتن (همسان)

(۲) مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن (همسان)

(۳) مفعول مفاعیلن فاعولن (ناهمسان) / مستفعل فاعلاتن مستفعل (ناهمسان)

(۴) فاعلاتن مفاعیلن فعلن (ناهمسان)

۱۵۴- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * درس ۵ علوم و فنون ۳

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: هجای کوتاه «ق» در کلمه «عاشق» تبدیل به بلند می‌شود.

گزینه ۲: هجای کوتاه «غ» در کلمه «سیمرغ» تبدیل به بلند می‌شود.

گزینه ۳: هجاهای کوتاه «ر، ل» به ترتیب در کلمات «پیر و مشکل» در مصراع اول تبدیل به بلند می‌شوند.

۱۵۵- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * درس ۵ علوم و فنون ۳

بلند به کوتاه کوتاه به بلند

	↑	↑																
مه	را	آ	گر	م	جا	ل	ع	نا	گی	ری	ی	ت	نیست					
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	X	X	U	X					
چن	دا	م	جا	ل	ده	ک	ب	بو	سد	ر	کا	ب	را					
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-					
	مستفعلن			مفاعیلن					مستفعلن				فعل					

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: هیچ کدام را ندارد.

گزینه ۲: هیچ کدام را ندارد.

گزینه ۴: بلند به کوتاه ندارد.

۱۵۶- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * درس ۵ علوم و فنون ۳

بلند به کوتاه کوتاه به بلند

	↑	↑																
سب	زی	ی	نه	ف	ل	ک	چش	م	گ	هر	با	ر	د	لست				
-	X	X	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	X				
آ	ب	این	مز	ر	ع	از	دی	د	ی	بی	دا	ر	د	لست				
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	X				

سایر اختیارات بیت: سه بار حذف همزه در ترکیب‌های «فلک از- دل است- دل است»

۱۵۷- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: دشوار * درس ۵ علوم و فنون ۳

		حذف همزه		بلند به کوتاه		کوتاه به بلند		کوتاه به بلند						
		↑		↑ ↑		↑		↑						
صا	ء	بِز	بی	ما	ری	ی	آ	چش	م	حا	ل	دل	مَ	پرس
-	U	-	-	-	U	U	-	-	U	-	X	-	U	X
چُن	بُ	وَد	أح	وا	ل	بی	ما	ری	ک	شد	بی	ما	ر	دار
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	X

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: کوتاه به بلند و بلند به کوتاه ندارد.

گزینه ۳: بلند به کوتاه ندارد.

گزینه ۴: بلند به کوتاه ندارد.

۱۵۸- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * صفحه ۳۶ علوم و فنون ۳

مفهوم مشترک: تمام هستی تسبیح خدا را می‌گویند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: در توصیف طبیعت است.

گزینه ۳: بلبل به خاطر عشق گل به نوا و نغمه درمی‌آید.

گزینه ۴: از خواجه و بلبل روش نغمه‌سرایی را یاد بگیر.

۱۵۹- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * صفحه ۵۰ علوم و فنون ۳

مفهوم مشترک: معشوق اگر چه به ظاهر عاشق را طرد می‌کند، ولی در دل واقعاً خواهان عاشق است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: عاشق، تسلیم خواسته‌های معشوق است.

گزینه ۲: عاشق می‌خواهد به کسی دیگر دل ببندد.

گزینه ۴: عاشق حاضر است جان را در راه معشوق فدا کند.

۱۶۰- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * جامع علوم و فنون ۳

«کرور» به معنی پانصد هزار است و واژه‌ای هندی می‌باشد.

«زبان عربی»

۱۶۱- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * ترکیبی

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) «عقل من»، «عقل ما» ترجمه شده است. «المعصية» به صورت جمع ترجمه شده است، در حالی که مفرد است.

۳) عبارات «هیچ راهی» و «عقل‌های ما» موجب غلط بودن گزینه هستند.

۴) ترکیب «عقل شیطانی ما» و «معصیت‌ها» باعث غلط شدن این گزینه می‌باشد.

۱۶۲- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * درس ۵ (ترجمه مفعول مطلق) عربی، زبان قرآن ۳

۱) خواستی ← می‌خواهی / و عینک ... برداری ← عینک ... بردار / پس ← و

۲) وقتی که ← اگر / به راحتی ← با آرامش / بدبینی‌ها ← بدبینی / در حالی که ← و / می‌نگری ← بنگر / در واقع مفعول مطلق به صورت

حال ترجمه شده که نادرست است.

۴) در زندگی آرامش داشته باشی ← با آرامش زندگی کنی / چشمت ← چشمانت / نگاه کردن کودکان ← کودکانه، مانند کودکان / زیرا

مفعول مطلق نوعی در صورتی که مضاف‌إلیه داشته باشد، با کلمات «همچون، مانند، مثل و...» ترجمه می‌شود.

۱۶۳- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: دشوار * ترکیبی

نکته ۱: «إِنْ» برای تکیه کلام و تأکید استفاده می‌شود، اما اغلب در ترجمه تأثیری ندارد و ترجمه نمی‌شود.

نکته ۲: حرف «ل» و مجرور آن اگر خبر مقدم واقع شوند، به صورت «داشتن» ترجمه می‌شوند.

دلایل نادرستی سایر گزینه‌ها:

۱) به دلیل «برای ما است» و ترجمه «ینجح: موفق می‌شوند» به صورت «شرکت کرده‌اند» نادرست است.

نکته: «انعتقدت» درست است که ماضی ساده است، اما به ضرورت در زبان فارسی به صورت ماضی نقلی ترجمه شده است.

۲) به دلیل «همه موفق می‌شوند» نادرست است و «همه» باید در مورد «امتحانات» بیاید نه «موفق شدن».

۳) به دلیل «در مدرسه این شهر» و ترجمه «دانش‌آموزانی هستند» به جای «دانش‌آموزانی داریم» نادرست است.

۱۶۴- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * ترکیبی

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) «الغرض» و «زمن» به صورت جمع ترجمه شده‌اند. همچنین «یرید» به صورت مصدر ترجمه شده است.

(۳) «تحقیق» به معنی «اجرا» است، ولی در اینجا «رسیدن» ترجمه شده است که معادل عربی آن «وصول» است. کلمه «مشکلات» نیز زاید است.

(۴) ضمیر «أبناءهن» در ترجمه نیامده است. فعل «اعدت» ماضی ساده است و نباید ماضی نقلی ترجمه شود.

۱۶۵- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: ساده * درس ۲ (مبحث مصدر نوع) عربی، زبان قرآن ۳

کلمه «مشیة» مصدر نوع است، پس باید با کلماتی همچون «طرز»، «مثل»، «نحوه» و ... ترجمه شود (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / فعل «تعجب» مضارع است (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / در گزینه ۳ «در حال گیجی» نیز اشتباه است.

۱۶۶- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * درس ۴ (افعال مقاربه) عربی، زبان قرآن ۳

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «هناك رجل: مردی وجود دارد» / «یتغیّر: تغییر کند» / «یغیّر: تغییر دهد» / «یئس: ماضی ساده است؛ لذا اشتباه است.

(۲) «و هو جارنا» معادل مناسبی نیست / «بیأس» نباید مضارع بیاید / «كان هناك» نیز اشتباه است.

(۴) «الفقر الشدید» نادرست است زیرا صفت و موصوف است در حالی که باید به صورت مضاف و مضاف الیه بیاید / فعل شروع به صورت مضارع می‌آید پس «بیدأ» نادرست است / «النظرة إلى حیاته» نادرست است؛ زیرا ضمیر را ترجمه نکرده است.

۱۶۷- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * درس ۵ (ترجمه مفعول مطلق نوعی) عربی، زبان قرآن ۳

نکته ۱: مفهوم «باید» در عربی به چند شکل بیان می‌شود:

لام امر غایب: لیذهب = باید برود
 علی + ...: علیه أن یذهب = باید برود
 یجب: یجب أن یذهب = باید برود

نکته ۲: مفهوم «بودن» در عربی معادل «كان: بود» و «یکون: می‌باشد» است.

بنابراین «ما باید غافل نباشیم» به صورت «علینا أن لا نکون غافلین» صحیح است.

در گزینه‌های ۱ و ۴ فعل «لا نغفل: غفلت نورزیم» به کار رفته که بهتر است به صورت «لا نکون غافلین» باشد.

نکته ۳: «فرهنگ دینی‌مان» به صورت «ثقافتنا الدینیة» صحیح است. چون در عربی اگر اسمی هم مضاف الیه و هم صفت داشته باشد، ابتدا مضاف الیه به آن اضافه شده و سپس صفت آورده می‌شود (رد گزینه‌های ۱ و ۲).

نکته ۴: «تا بتوانیم» معادل «مضارع منصوب عربی» یعنی «لنستطیع، حتی نستطیع» است.

■ لام ناصبه و حتی ناصبه: تا، برای اینکه

■ دقت کنید که در گزینه‌های ۱ و ۴ حرف عله «ی» در «یستطیع» حذف شده که غلط است. حرف عله فعل اجوف زمانی حذف می‌شود که «حرف جازمه» بر سر آن بیاید نه حرف ناصبه!

نکته ۵: «فرزندآهان» به صورت «أولادنا» صحیح است، چون «أولاد» مضاف است نباید مانند گزینه ۴ «ال» بگیرد. می‌دانید که مضاف «ال، تونین، نون تثنیه و جمع» می‌گیرد.

نکته ۶: «خوب تربیت کنیم» معادل «مفعول مطلق نوعی» است: «أن نربیَ تربیةً حسنَةً»

۱۶۸- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * درس ۴ (مبحث ترجمه ضمیر فصل) عربی، زبان قرآن ۳

طوفان مصیبت‌ها: عاصفة الأرزاء / آتش برافروخته: اللهب المُوَجِّج / تا زمانی که زنده هستیم: مادمتُ حیاً / خاموش می‌کند: لا تُطفئُ

۱۶۹- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: دشوار * درس‌های ۱ و ۳ (معتل مجهول و موصولات) عربی، زبان قرآن ۳

اولین «ما» در این عبارت اساساً اسم نیست بلکه مای نافی است که معنای فعل مضارع را منفی کرده است لذا حرف است نه موصول، پس تمامی موارد بیان شده برای آن، اشتباه است. یادتان باشد «ما» نافی گاهی می‌تواند بر سر فعل مضارع هم بیاید حتماً به معنای جمله توجه نمایید.

۱۷۰- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * درس‌های ۱ و ۲ (معتل مجهول و مصادر) عربی، زبان قرآن ۳

خطای گزینه ۳ این است که کلمه «قرآنیة» با توجه به اینکه صفت برای یک اسم مؤنث واقع شده است نمی‌تواند مصدر صناعی باشد؛ بلکه یک اسم منسوب مؤنث است.

۱۷۱- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: دشوار * درس‌های ۴ و ۵ (تقدم خبر و نایب مفعول مطلق) عربی، زبان قرآن ۳

کلمه «کثیراً» نایب مفعول مطلق نوعی است. در واقع عبارت این چنین بوده است «یعلمون لمجد البلاد عملاً کثیراً» سپس کلمه «عملاً» که مفعول مطلق نوعی است، حذف شده و صفتش باقی مانده است. در چنین شرایطی صفتش، نایب مفعول مطلق نوعی خواهد بود.

۱۷۲- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * ترکیبی عربی، زبان قرآن ۳

خطای گزینه ۳ در کلمه «نظرة» است با توجه به اینکه مصدر «مرة» است حتماً باید بر وزن «فَعَلَة» بیاید یعنی «نَظَرَة».

۱۷۳- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: دشوار * ترکیبی عربی، زبان قرآن ۳

خطای گزینه ۱ در این کلمات است: «الموجودات» ← «الموجودات»؛ زیرا اسم مفعول است / «حیوان» ← «حیوان»

- ۱۷۴- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * درس ۲ (انواع اسم معرب) عربی، زبان قرآن ۳
 (۱) کلمه «إِذَا» مبني است، پس اصلاً درباره اش «مقصود» مطرح نیست. کلمات «وفی» و «کفی» نیز فعل هستند.
 (۲) کلمه «ماء» ممدود نیست؛ زیرا در اسم ممدود شرط است که «الف زائده» با «همزه» در انتهای اسم واقع شده باشد در حالی که در «ماء» الف اصلی است نه زائده.
 (۳) کلمه «ننسی» فعل است نه اسم. کلمه «أبدا» منصوب به تنوین نصب است که پایه الف دارد لذا مقصور نیست بلکه صحیح الاخر است.
 (۴) کلمه «الأعداء» ممدود است.
- ۱۷۵- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * درس ۲ (تأنیث صفات) عربی، زبان قرآن ۳
 (۱) «الحَسَناء» به معنای «زیبا» صفت مشبّهه بر وزن «فَعْلَاء» و مؤنث است.
 (۲) «الحَسَنی» به معنای «نیکوتر یا زیباتر» اسم تفضیل بر وزن «فُعْلَى» و مؤنث است.
 (۴) «الخضراء» به معنای «سبز» نیز مؤنث صفت مشبّهه است. از آنجا که این کلمات صفت برای «المحفظة» واقع شده اند، باید به صورت مؤنث بیابند و صحیح هستند اما کلمه «الأغلی» به معنای «گران تر» بر وزن «أفعل» مذکر اسم تفضیل است؛ لذا اشتباه است.
- ۱۷۶- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * درس ۲ (مصدر مَرّه) عربی، زبان قرآن ۳
 کلمه «رحمة» در سایر گزینه ها به معنای مهربانی است و مصدر ثلاثی مجرد محسوب می شود، ولی در گزینه ۲ به معنای «یک بار مهربانی کردن» و مصدر مَرّه است. کلمه «واحدة» قرینه ای است برای فهمیدن این نکته.
- ۱۷۷- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * درس ۱ (اوزان ثلاثی مجرد) عربی، زبان قرآن ۳
 کم کاربردترین وزن در ثلاثی مجرد «فَعَلَّ يَفْعَلُّ» می باشد که گزینه ۳ بر این وزن است. حرکتی که داخل پُرانتز جلوی افعال ماضی قرار دارد، حکایت از حرکت عین الفعل مضارع هر فعل دارد.
- ۱۷۸- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * درس ۱ (مصدر میمی) عربی، زبان قرآن ۳
 مصدر میمی در گزینه ۱ کلمه «المودّة»، در گزینه ۳ «کلمه «مَعْدِرَة» و در گزینه ۴ کلمه «المغفرة» است. اما کلمه «مَطَّلَع» در گزینه ۲ علی رغم اینکه بر وزن «مَفْعَل» است اما چون معنای مصدری ندارد، مصدر میمی نیست بلکه به دلیل معنای زمانی، مشتق اسم زمان است.
- ۱۷۹- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * ترکیبی
 در گزینه ۴ عبارت فارسی اشاره به «نکوهش ظاهربینی» دارد، ولی جمله عربی اشاره به این دارد که: «انسانی که بلاها را به جان خریده است از چیزی نمی ترسد».
- ۱۸۰- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: ساده * درس ۵ عربی، زبان قرآن ۳
 گزینه ۱: گاهی مفعول مطلق نوعی حذف شده و فقط صفت آن باقی می ماند که در این صورت، آن صفت به عنوان «مفعول مطلق» در نظر گرفته می شود. اصل این عبارت چنین بوده (یقیمون صلاة اللیل اقامة کثیرة)
 گزینه ۳: حال، کیفیت و حالت فاعل یا مفعول را بیان می کند. «کثرت انجام» به فعل برمی گردد نه فاعل یا مفعول.
 گزینه ۴: خبر کانوا «یقیمون» است.
 این سؤال، سؤال ساده محسوب می شود؛ زیرا بدون توضیحات مربوط به قواعد عیناً در کتاب عربی ۳ انسانی (کارگاه ترجمه صفحه ۷۹) ذکر شده است.

مؤسسه آموزشی فرهنگی «تاریخ اسلام»

- ۱۸۱- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۱۷ تاریخ ۳
 کتاب «مروج الذهب» که عکس آن در ذیل توضیحات تاریخ های عمومی آمده است، جزو منابع تاریخ عمومی محسوب می شود.
- ۱۸۲- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: * ساده * صفحه های ۲۳ و ۲۴ تاریخ ۳
 در عصر ما دو منبع به منابع تاریخی افزوده شده است:
 نشریات، اسناد و منابع آرشیوی
- ۱۸۳- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۴ تاریخ ۳
 جنگ های ایران و روسیه در دوران پادشاهی فتحعلی شاه قاجار، توجه زمامداران و نخبگان ایران را به دنیای غرب جلب کرد.
- ۱۸۴- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: * ساده * صفحه ۱۰ تاریخ ۳
 گاه شماری جلالی یکی از دقیق ترین گاه شماری های جهان است.
- ۱۸۵- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: * دشوار * صفحه ۳۰ تاریخ ۳
 عوامل ضعف عبارتند از: اختلافات فراوان بر سر قدرت و جانشینی - هجوم اقوام مهاجمی هم چون قراختانیان و غزها که منجر به از دست رفتن ماوراءالنهر شد - تقسیم قلمرو سلجوقی بین امیران مختلف سلجوقی و رقابت و کشمکش بر سر قدرت - ظلم و سخت گیری سلجوقیان نسبت به شیعیان و علویان - قدرت گرفتن اتابکان در نواحی زیرسلطه سلجوقیان

- ۱۸۶- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: * دشوار * صفحه ۳۵ تاریخ ۳
 پس از خواجه نظام‌الملک تمایل تدریجی صاحبان اقطاع به استقلال، سبب جدایی مناطقی شد که زمین‌های اقطاعی در آن‌ها قرار داشتند.
- ۱۸۷- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: * ساده * صفحه ۴۱ تاریخ ۳
 دوره شاهان مسلمان مغول در ایران از زمان غازان شروع شد.
- ۱۸۸- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: * ساده * صفحه ۵۰ تاریخ ۳
 در دوره ایلخانان، شعر حماسی و شاهنامه‌سرایی متداول بود.
- ۱۸۹- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۵۵ تاریخ ۳
 اسماعیل پسر شیخ حیدر با سپاهی متشکل از ایلات و طوایف مختلف قزلباش، آق‌قویونلوها را شکست داد و پس از تصرف تبریز، در آن شهر به‌عنوان پادشاه ایران تاج‌گذاری کرد.
- ۱۹۰- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: * ساده * صفحه ۶۱ تاریخ ۳
 تجار اروپایی و کمپانی‌های مختلف هند شرقی، مشتری اصلی ابریشم ایران بودند.
- ۱۹۱- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: * ساده * صفحه ۷۶ تاریخ ۳
 در دوره زندیه نوعی از بناها با کاربرد تفریحی گسترش یافت که به کلاه فرنگی معروف بود.
- ۱۹۲- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: * ساده * صفحه ۷۷ تاریخ ۳
 کشورهای اروپایی به‌ویژه انگلستان، روسیه، فرانسه و اتریش به بهانه دفاع از حقوق اقلیت‌ها در امور داخلی عثمانی مداخله می‌کردند ولی در واقع به دنبال گسترش مستعمرات و تأمین منافع اقتصادی و سیاسی خود در این امپراتوری وسیع بودند.
- ۱۹۳- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: * دشوار * صفحه‌های ۷۹ و ۸۰ تاریخ ۳
 صرف منابع مالی هنگفت در سرزمین آمریکا برای عقب‌نماندن در مسابقه استعماری به راه افتاده، جزو عوامل اقتصادی، سیاسی و نظامی محسوب می‌شود نه اجتماعی.
- ۱۹۴- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: * ساده * صفحه ۸۵ تاریخ ۳
 حاجی میرزا آقاسی، مراد و معلم درویش مسلک شاه، به جای قائم مقام فراهانی نشست.
- ۱۹۵- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: * ساده * صفحه ۸۹ تاریخ ۳
 این محاکم را قضا و مأمورانی اداره می‌کردند که از مقام‌های حکومتی فرمان می‌بردند و حقوق می‌گرفتند.

“ جغرافیا ”

- ۱۹۶- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: * ساده * صفحه ۲۴ درس ۲ جغرافیا ۳
 خسارت وارد کردن به اموال عمومی، بناها و آثار فرهنگی، یکی از انحرافات اجتماعی در شهرهاست که به «وندالیسم شهری» شهرت دارد.
- ۱۹۷- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: * ساده * صفحه‌های ۵۲ و ۵۳ درس ۳ جغرافیا ۳
 کشتی‌های رو-رو (Ro - Ro)، کشتی‌هایی هستند که تعداد زیادی وسیله نقلیه چرخ‌دار می‌توانند با بار به درون آن‌ها بروند و در مقصد خارج شوند.
- نکته: سایر گزینه‌ها به ترتیب به کشتی‌های مسافربری اقیانوس‌پیما، کشتی‌های باربری فله‌بر و کشتی‌های تفریحی کروزر اشاره دارند.
- ۱۹۸- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: * ساده * صفحه ۲۰ درس ۱ جغرافیا ۳
 در ایران، اصلاحات ارضی در سه مرحله با سلب مالکیت مالکان بزرگ (ارباب‌ها) و واگذاری زمین به دهقانان خرده‌پا انجام گرفت؛ اما به سبب تقسیم نادرست زمین، حمایت نکردن دولت از کشاورزان، توجه به صنایع مونتاژ و واردات کالا از کشورهای خارجی، نه تنها وضع روستاییان بهتر نشد، بلکه شرایط انهدام کشاورزی در ایران فراهم آمد. در نتیجه، «مهاجرت روستاییان به شهرها شدت گرفت».
- نکته: گزینه ۱، به مفهوم اصلاحات ارضی اشاره دارد، نه پیامد آن.
- ۱۹۹- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: * ساده * صفحه ۱۷ درس ۱ جغرافیا ۳
 با ورود کشورهای آسیایی، آفریقایی و آمریکای لاتین به دوره صنعتی شدن، مهاجرت‌های فزاینده از روستا به شهر در این نواحی نیز به وقوع پیوست؛ اما «این مهاجرت‌ها با توسعه صنعتی همگام نبودند». رشد شهرنشینی در این نواحی «طی دوره‌های زمانی کوتاه‌تر و سریع‌تر از رشد صنعتی» رخ داد و شهرها از نظر امکانات و تسهیلات آمادگی لازم برای ورود مهاجران روستایی را نداشتند. در نتیجه، مشکلات زیادی برای روستاها و شهرها به وجود آمد.
- نکته: مهاجرت از روستا به شهر در کشورهای توسعه‌یافته و صنعتی اروپا و آمریکای شمالی، به صورت تدریجی و طولانی‌مدت بوده و طی دهه‌ها سال و همگام با تحولات صنعتی شدن صورت گرفته است.
- ۲۰۰- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۴۳ درس ۳ جغرافیا ۳
 در نیم قرن اخیر، سه عامل موجب گسترش و تحول در صنعت حمل‌ونقل شده است: (۱) افزایش جمعیت و تقاضا برای حمل‌ونقل، (۲) گسترش تجارت و اقتصاد جهانی و (۳) پیشرفت‌های علمی و فناوری در تولید وسایل حمل‌ونقل.

۲۰۱- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۹ درس ۱ جغرافیا ۳

سکونتگاه‌ها از نظر جمعیت و عملکرد متفاوت‌اند. به محدوده جغرافیایی که از یک سکونتگاه کالا و انواع خدمات دریافت می‌کند و بین آن محدوده و سکونتگاه، جریان کالا، خدمات و رفت‌وآمد افراد وجود دارد، «حوزه نفوذ» آن سکونتگاه می‌گویند.

نکته: گزینه‌های ۱ و ۳ به ترتیب به مفاهیم «آستانه جمعیتی نفوذ» و «دامنه نفوذ» اشاره دارند. در بررسی حوزه نفوذ یک سکونتگاه، به این دو مفهوم توجه می‌شود.

۲۰۲- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۴۴ درس ۳ جغرافیا ۳

حمل‌ونقل، اهمیت اجتماعی دارد؛ زیرا مردم برای جابه‌جا شدن بین محل کار و سکونت (عبارت پ)، دسترسی به مراکز درمانی و بهداشتی و آموزشی (عبارت ب)، شرکت در فعالیت‌های اجتماعی، هنری و فرهنگی و امور تفریحی و گذران اوقات فراغت به حمل‌ونقل مناسب نیاز دارند. همچنین، حمل‌ونقل اهمیت بسزایی در ارتباط مردم و تبادل فرهنگی بین نواحی مختلف دارد.

نکته: عبارت الف (مکان‌گزینی واحدهای تولیدی و خدماتی) و عبارت ت (توسعه گردشگری و مشاغل وابسته به آن) به اهمیت اقتصادی و تجاری حمل‌ونقل اشاره دارند.

۲۰۳- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه‌های ۴۵، ۴۸، ۵۲ و ۵۷ درس ۳ جغرافیا ۳

حمل‌ونقل هوایی سریع‌ترین شیوه حمل‌ونقل است و حمل‌ونقل جاده‌ای نیز از حمل‌ونقل‌های ریلی و آبی، سریع‌تر است. با این حال، احداث پایانه‌ها (ترمینال‌ها) در حمل‌ونقل جاده‌ای بسیار کم‌هزینه‌تر از احداث فرودگاه در حمل‌ونقل هوایی است. سایر گزینه‌ها درست هستند.

۲۰۴- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه‌های ۲۱ و ۳۶ درس ۲ جغرافیا ۳

یکی از پدیده‌های ناشی از نظام اقتصادی سرمایه‌داری، «نابرابری فضایی» است. در بیشتر شهرها، امکانات و خدمات شهری به‌طور «عادلانه و متوازن» توزیع نشده‌اند و بین مناطق برخوردار و مرفه و مناطق محروم تفاوت‌های چشمگیری از نظر فضای جغرافیایی مشاهده می‌شود. این در حالی است که یکی از ویژگی‌های مهم آمایش سرزمین، «توجه به عدالت در توسعه» است؛ یعنی باید بین مناطق کشور از نظر دسترسی به منابع و امکانات تعادل و توازن برقرار شود. در برنامه‌های آمایش، به‌منظور تحقق عدالت اجتماعی، از توسعه نامساوی و تمرکز ثروت و سرمایه در برخی مناطق و فقر و محرومیت در مناطق دیگر جلوگیری می‌شود.

۲۰۵- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۹ درس ۱ جغرافیا ۳

باتوجه به تصویر، (C) حوزه نفوذ یک روستا، (B) حوزه نفوذ یک شهر کوچک و (A) حوزه نفوذ یک شهر بزرگ را نشان می‌دهد. یک روستا می‌تواند نیازهای اولیه ساکنان خود (مانند مواد غذایی) را تأمین کند و یک شهر بزرگ می‌تواند در تولید و عرضه خودرو و لوازم خانگی، ارائه خدمات پیشرفته پزشکی و درمانی و مراکز دانشگاهی نقش مهمی داشته باشد. یک شهر کوچک می‌تواند فقط به چند روستای پیرامون خود خدمات ارائه دهد و ساکنان روستاهای پیرامون برای خرید و کار در کارخانه‌ها و استفاده از مراکز درمانی به آنجا مراجعه کنند.

۲۰۶- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * صفحه‌های ۴۵ تا ۵۷ درس ۳ جغرافیا ۳

مواد معدنی را نمی‌توان با خطوط لوله انتقال داد و مناسب‌ترین شیوه برای حمل‌ونقل مواد معدنی و پتروشیمی، استفاده از کشتی‌های فلز-بر است. برای سم‌پاشی مزارع نیز از حمل‌ونقل هوایی استفاده می‌شود. سایر موارد درست هستند.

۲۰۷- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * صفحه‌های ۱۴ و ۱۵ درس ۱ جغرافیا ۳

تصویر مورد سؤال، تصویر ماهواره‌ای شب‌هنگام «مگالاپلیس خطی بوستون- واشنگتن» در ایالات متحده آمریکا است. در برخی از بخش‌های جهان، در نتیجه گسترش فوق‌العاده زیاد دو یا چند مادرشهر در امتداد مسیرهای ارتباطی و حمل‌ونقل، زنجیره‌ای از مادرشهرها یا کلان‌شهرها پدید آمده‌اند که به آن‌ها مگالاپلیس گفته می‌شود.

۲۰۸- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * صفحه‌های ۵۷ و ۵۸ درس ۳ جغرافیا ۳

عبارات (پ) و (ت) درست‌اند، اما عبارات (الف) و (ب) نادرست هستند؛ زیرا:

اساس کار شبکه گازرسانی کشور، استفاده از خطوط لوله است. در خصوص نفت، فقط نفت خام از طریق خطوط لوله از چاه‌ها به پالایشگاه‌ها منتقل می‌شود، اما فراورده‌های نفتی (نظیر نفت سفید، گازوئیل و بنزین)، ابتدا با لوله به مخازن و انبارهای سراسر کشور منتقل می‌شوند و سپس از مخازن «با تانکر» به جایگاه‌های سوخت حمل می‌شوند. همچنین، نخستین خط لوله سراسری، مواد نفتی را از پالایشگاه «آبادان» به تهران می‌رساند.

۲۰۹- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * صفحه‌های ۴۷، ۵۰، ۵۴ و ۵۶ درس ۳ جغرافیا ۳

بیشترین میزان جابه‌جایی بار مربوط به حمل‌ونقل جاده‌ای (۴۴۲ میلیون تن) و کمترین آن مربوط به حمل‌ونقل هوایی (۸۶ هزار تن) است. سایر گزینه‌ها درست هستند.

نکته: نقشه صفحه ۵۰ کتاب درسی نشان می‌دهد که بیشترین خطوط آهن در ایران در نیمه شمالی کشور احداث شده‌اند.

۲۱۰- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * صفحه ۳۸ درس ۲ جغرافیا ۳

سامانه اطلاعات جغرافیایی (GIS) در واقع سامانه‌ای رایانه‌ای برای «مدیریت و تجزیه و تحلیل اطلاعات مکانی و جغرافیایی» است که می‌تواند با سرعت و دقت زیاد، حجم زیادی از اطلاعات را پردازش کند. سایر گزینه‌ها به «کاربردها»ی این سامانه اشاره دارند.

۲۱۱- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۲ جامعه‌شناسی ۳

بعد از مدتی با کلمات آشنا می‌شود، سخن می‌گوید و با سخن گفتن، روند آگاه شدن او از جهان اطراف سرعتی شگرف می‌یابد. تا قبل از اینکه بتواند سخن بگوید، از راه حس (لمس کردن، شنیدن، دیدن و...) می‌فهمید؛ اما وقتی زبان می‌گشاید، راه جدیدی برای ارتباط با جهان و فهم آن، پیش‌رویش باز می‌شود. از آن پس به دریافت‌های حسی خویش بسنده نمی‌کند و برای شناخت جهان اطراف خود، از دانسته‌های دیگران نیز بهره می‌برد. پرسش و پاسخ از دیگران، باز هم راه دیگری برای فهم جهان هستی به روی او می‌گشاید. راهی که در میان موجودات دنیا، تنها برای آدمی گشوده شده است. انسان با تفکر و تعقل، از دیده‌ها، شنیده‌ها و خوانده‌هایش فراتر می‌رود، معنای پدیده‌های اطراف خود را درک می‌کند و به آگاهی گسترده‌تر و عمیق‌تری از عالم و آدم می‌رسد.

۲۱۲- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * صفحه‌های ۴، ۵ و ۷ جامعه‌شناسی ۳

■ دانش عمومی برای زندگی اجتماعی، مانند هوا برای انسان است. انسان همواره از هوا استفاده می‌کند، اما اغلب متوجه آن نیست و از اهمیت آن غافل است. او هنگامی متوجه وجود هوا می‌شود که تغییری در آن رخ دهد و تنفس را با مشکل مواجه نماید.

■ کسی که دانش علمی دارد، به درک عمیقی از دانش عمومی جهان اجتماعی خود می‌رسد؛ آسیب‌ها و اشکالاتی را که به دانش عمومی راه پیدا کرده‌اند، شناسایی می‌کند و قدرت پیدا می‌کند که از حقایق موجود در دانش عمومی دفاع کند.

■ دانش علمی با تلاش برای حل مسائل و مشکلات زندگی، شکل می‌گیرد و پیشرفت می‌کند؛ یعنی هر وقت در یک جامعه، مسئله خاصی مطرح می‌شود، زمینه برای پیدایش و رشد دانش علمی درباره آن نیز فراهم می‌گردد.

■ در چنین شرایطی (تعارض میان دانش علمی و دانش عمومی)، ارتباط دوسویه دانش عمومی و دانش علمی قطع می‌شود؛ دانش عمومی به‌طور همه جانبه از دانش علمی حمایت نمی‌کند، دانش علمی از رشد و رونق لازم باز می‌ماند و دغدغه و توان لازم برای حل مسائل و مشکلات دانش عمومی را از دست می‌دهد.

۲۱۳- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه‌های ۱۰، ۱۱ و ۱۳ جامعه‌شناسی ۳

■ مطالعه علمی این اجتماعات به شکل‌گیری علوم اجتماعی انجامید. ← «الف»

■ می‌دانید کنش با آگاهی و اراده انسان انجام می‌شود و هدف و معنای خاصی دارد و به همین دلیل شناخت آن بدون فهم هدف و معنای آن ممکن نیست. ← «ب»

■ علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن‌ها، ابزار بهره‌مندی انسان از طبیعت و همچنین وسیله غلبه او بر محدودیت‌های طبیعی‌اند. ← «ج»

■ علوم اجتماعی، درباره فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری به انسان‌ها آگاهی می‌دهند و به آن‌ها کمک می‌کنند که از طبیعت و علوم طبیعی به شیوه صحیح استفاده کنند. از این رو، علوم اجتماعی نسبت به علوم طبیعی از اهمیت بیشتری برخوردارند. ← «د»

۲۱۴- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * صفحه ۱۵ جامعه‌شناسی ۳

فوائد علوم انسانی و علوم اجتماعی:

شناخت و فهم معانی کنش‌های آدمیان و پیامدهای آن

شناسایی عواملی که بر زندگی انسان و کنش‌های او تأثیر دارند یا پیش‌بینی کنش‌ها و پیامدهای آن‌ها برای پیشگیری

شناخت فضیلت، عدالت، سعادت و راه صحیح زندگی و داوری درباره کنش‌های خوب و بد انسان‌ها

انتقاد از کنش‌های ناپسند و ظالمانه انسان‌ها

رها کردن و آزادسازی انسان‌ها از ظلم‌ها و اسارت‌هایی که در اثر کنش‌های انسان‌ها پدید می‌آید.

نشان دادن شیوه صحیح استفاده از علوم طبیعی و دانش‌های ابزاری.

۲۱۵- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۲۵ جامعه‌شناسی ۳

■ گاهی تغییر در یک پدیده اجتماعی با تغییر در پدیده دیگر همراه است. این دو پدیده را هم تغییر می‌گویند، یعنی می‌توان تغییرات یکی از آن‌ها را به کمک تغییرات دیگری توضیح داد. برخی از این هم تغییری‌ها قابل مشاهده‌اند و می‌توان آن‌ها را با روش کمی و آماری مطالعه کرد.

■ پرسش‌نامه با پاسخ‌های چند گزینه‌ای، از ابزارهای گردآوری اطلاعات در روش‌های کمی است.

■ جامعه‌شناسی تبیینی همان جامعه‌شناسی پوزیتیویستی است و پوزیتیویسم به معنی وحدت روش علوم است؛ یعنی در همه دانش‌های علمی، روش مطالعه، یکسان است و آن هم روش تجربی است.

۲۱۶- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۲۹ جامعه‌شناسی ۳

اگر جامعه را همچون طبیعت تصور کنیم و آن را دستاوردی انسانی ندانیم، یعنی آن را واقعیتی بیرونی تصور کنیم که با قوانینی به استحکام قوانین طبیعت، اداره می‌شود، در آن صورت ما فقط می‌توانیم از دانش‌های ابزاری خود استفاده کنیم و جامعه و پدیده‌های اجتماعی را بشناسیم، اما قادر نخواهیم بود، تغییری بنیادین در جامعه به وجود آوریم. نظم اجتماعی بیرون و مستقل از ما خواهد بود و فقط باید خود را با آن تطبیق دهیم و سازگار کنیم.

یکسان دانستن طبیعت و جامعه، انسان‌ها را به پیچ و مهره‌های نظم اجتماعی تقلیل می‌دهد؛ در حالی که جامعه برخلاف طبیعت، محصول و مخلوق کنش‌های انسان‌هاست و بود و نبود آن، وابسته به انسان است.

جامعه‌شناسی تبیینی که می‌خواست انسان را بر جامعه مسلط کند، او را مغلوب جامعه ساخت.

۲۱۷- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۲۶ جامعه‌شناسی ۳

در رویکرد تبیینی، پدیده‌های اجتماعی مانند پدیده‌های طبیعی و جامعه همانند طبیعت در نظر گرفته می‌شود؛ بنابراین روش مطالعه آن‌ها نیز یکسان انگاشته می‌شود. روش مطالعه جامعه، همان روشی است که در مطالعه طبیعت به کار گرفته می‌شود. همان‌طور که علوم طبیعی با شناخت نظم موجود در طبیعت، امکان پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل طبیعت را برای انسان‌ها فراهم می‌کند، جامعه‌شناسی نیز با شناخت نظم اجتماعی، به انسان‌ها قدرت پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل جامعه را می‌دهد، لذا در این رویکرد هدف جامعه‌شناسی نیز همانند هدف علوم طبیعی است.

۲۱۸- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه‌های ۳۵، ۳۷ و ۳۹ جامعه‌شناسی ۳

▲ اگر ز باغ رعیت، ملک خورد سیبی برآوردند غلامان او درخت از بیخ: این بیت اشاره دارد به این نکته که همه افراد با کنش‌های اجتماعی خود در جهان اجتماعی مؤثر هستند چه در تغییر آن و چه در حفظ وضع موجود، البته به این نکته نیز اشاره دارد، که همه اعضا یکسان تأثیرگذار نخواهند بود.

▲ انقلاب‌های اجتماعی، اندیشه‌های جدید، شاهکارهای هنری و اختراعات بزرگ هنگامی پدید می‌آیند که انسان از نظم موجود گامی فراتر می‌گذارد.

▲ نادیده گرفتن معنای کنش، سبب شده است که بیشتر مطالعات تبیینی به توصیف خصوصیات و رفتارهای قابل مشاهده ما محدود شوند.

۲۱۹- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * ساده * صفحه ۳۷ جامعه‌شناسی ۳

▲ قسمت اول: ماکس وبر از سلطه چنین نظامی که گویا هدفی جدا از انسان‌ها و نیازهای واقعی آن‌ها دارد، به «قفس آهنین» تعبیر می‌کند.

▲ قسمت دوم: (برگار) یکی از ابزارهایی که گالبله برای رسم اشکال هندسی ساخت. او روش تجربی را در موقعیتی به کار گرفت که شهود آباء کلیسا تنها روش علمی قابل قبول بود.

۲۲۰- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۲۸ جامعه‌شناسی ۳

▲ قسمت اول: در جامعه‌شناسی تبیینی، ارزش بودن مهربانی و فداکاری و ضدازش بودن کینه‌توزی و خودخواهی قابل مشاهده و فهم نیست؛ زیرا با استفاده از روش‌های تجربی نمی‌توان گفت که مهربانی یک فضیلت اخلاقی و کینه‌توزی یک ردیلت اخلاقی است.

▲ قسمت دوم: اندازه‌گیری اجزای بدن در ایام جنگ جهانی دوم برای تعیین اینکه چه کسی از نژاد برتر برخوردار است و برگزاری جشنواره‌های زیبایی در روزگار ما، نشان‌دهنده تأکید افراطی بر امور قابل مشاهده‌اند.

۲۲۱- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۳۹ جامعه‌شناسی ۳

با اینکه فضای مجازی معنای به روز بودن را در خود دارد، ولی سبب می‌شود که فرد کاربر از زمان و مکان خودش جدا شود، با وجود دسترسی به مطالب زیاد و متنوع از دسترسی به مطالب مهم محروم گردد، با وجود آزادی و قدرت، تحت کنترل قرار گیرد و با وجود سرگرم شدن، سطحی شود.

۲۲۲- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه‌های ۴۴ تا ۴۶ جامعه‌شناسی ۳

▲ قسمت اول: زندگی‌نامه‌ها به‌ویژه زندگی‌نامه‌های خودنوشت، سفرنامه‌ها و کتاب‌های خاطرات از منابعی هستند که تصویر انسان‌ها را از معنای زندگی نشان می‌دهند.

▲ قسمت دوم: بررسی و مطالعه پدیده‌های انسانی و اجتماعی، بدون توجه به عمق آن‌ها، به نتیجه‌گیری‌های غلط و اشتباه منجر می‌شود.

▲ قسمت سوم: وجود نظریات متفاوت، نشانه پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی و البته دشواری فهم آن‌هاست.

۲۲۳- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۴۸ جامعه‌شناسی ۳

از نظر او (وبر) جامعه‌شناس، فقط می‌تواند آرمان‌ها و ارزش‌های اجتماعی را توصیف کند؛ اما نمی‌تواند درباره آرمان‌ها و ارزش‌ها که پدیده‌های نامحسوس و غیرتجربی‌اند، داوری علمی کند. مثلاً جامعه‌شناس می‌تواند برای مدتی با اعضای یک گروه سیاسی زندگی کند و از این راه، عقاید و ارزش‌های آن‌ها را بفهمد و توصیف کند، اما نمی‌تواند درباره درست یا غلط بودن این عقاید و ارزش‌ها داوری کند و به نقد یا اصلاح آن‌ها بپردازد؛ زیرا از نظر وبر با این کار جامعه‌شناس از دایره علم خارج می‌شود یا با نام علم، کار غیرعلمی می‌کند.

۲۲۴- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * صفحه ۴۹ جامعه‌شناسی ۳

با غلبه رویکرد تفسیری، این بار تبیین در حاشیه تفسیر قرار می‌گیرد، علوم انسانی و اجتماعی دیگر دغدغه نزدیک شدن به علوم طبیعی را ندارند و تفسیر به عنوان روش مستقل و ویژه علوم انسانی و اجتماعی به رسمیت شناخته می‌شود.

۲۲۵- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۵۰ جامعه‌شناسی ۳

کنشگران فردی و جمعی، هم در معانی ذهنی و هم در معانی فرهنگی، فعال و خلاق‌اند. همین فعالیت و خلاقیت کنشگران، موجب پیدایش معانی گوناگون و در نتیجه آن، پدید آمدن خرده فرهنگ‌ها و گروه‌های مختلف، درون هر جهان اجتماعی می‌شود.

«منطق و فلسفه»

۲۲۶- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۳ فلسفه دوازدهم

از آنجا که «ماهیت» وجه اختصاصی موجودات و «وجود» وجه مشترک موجودات است و ماهیات گوناگون‌اند، لذا می‌توان گفت که در ظرف‌های مختلف (ماهیات مختلف) یک نوع مایع (وجود یا هستی) ریخته‌ایم. در ضمن ماهیت، ذات شیء است و همیشه با اوست و دادنی یا گرفتنی نیست، ولی وجود با توجه به عوامل خارجی داده می‌شود، پس تمثیل «ظرف» برای ماهیت و تمثیل «مایع» برای وجود مناسب‌ترند، زیرا ظرف هست و مایع از خارج در آن ریخته می‌شود.

۲۲۷- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * ساده * صفحه‌های ۶ و ۷ فلسفه دوازدهم

یکی از دلایل مغایرت وجود با ماهیت این است که سلب وجود از هر ماهیتی امکان‌پذیر است (در فلسفه برای خداوند که واجب‌الوجود بالذات است، ماهیت در نظر نمی‌گیرند)، یعنی مثلاً همان‌طور که می‌توان گفت: انسان موجود است، می‌توان گفت: انسان موجود نیست. سایر گزینه‌ها: مطالب نادرستی مطرح شده که هر کدام دلیلی بر عدم مغایرت وجود با ماهیت است.

۲۲۸- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * صفحه ۵ فلسفه دوازدهم

تعریف حقیقی «گیاه»، «جسم نامی غیرحساس» است لذا حمل «جسم» بر «گیاه» حمل اجزای ذات بر ذات (اولی ذاتی) است و نیاز به دلیل ندارد. مربع نیز نوعی مستطیل محسوب می‌شود و مستطیل بودن ذاتی آن است. به عبارت دیگر تعریف مستطیل «چهارضلعی با چهار زاویه قائمه» است و تعریف مربع «چهارضلعی با چهار زاویه قائمه و اضلاع برابر» است، پس می‌توان گفت تمام ذاتیات «مستطیل» در تعریف «مربع» وجود دارد. گزینه ۱: حمل انسان بر حیوان ذاتی و حتی ضروری نیست، زیرا حیواناتی داریم که انسان نیستند. گزینه ۳: حمل وجود یا موجود بر هر ممکن‌الوجودی نیازمند دلیل است و روح هم ممکن‌الوجود است. گزینه ۴: کروی بودن، ذاتی زمین نیست و اثبات آن نیازمند دلیل است.

۲۲۹- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۹ فلسفه دوازدهم

موجودات این جهان به خودی خود (در ذات خود) ممکن‌الوجودند یعنی ذاتاً می‌توانستند باشند یا نباشند و نسبت به وجود و عدم حالت تساوی دارند (رد گزینه ۱)، ولی اکنون که موجود شده‌اند، وجود برای آن‌ها ضروری شده است و نمی‌توانستند نباشند؛ اما این ضرورت از جانب خودشان نیست، بلکه از سوی عامل خارجی است که علت نامیده می‌شود (رد گزینه ۲). پس وجود علت، تساوی بین بودن یا نبودن را به نفع «بودن» به هم زده است (رد گزینه ۴).

۲۳۰- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۱۱ فلسفه دوازدهم

مفهوم ممکن‌الوجود آن است که یک مفهوم نسبت به وجود و عدم یکسان باشد و وجود علت سبب به وجود آمدن و عدم علت سبب معدومیت آن شود. مانند چراغ سالمی که خودش بین روشن و خاموش بودن حالت تساوی دارد و اتصال به برق باعث روشن شدن و عدم اتصال باعث خاموش شدنش می‌شود.

گزینه ۱: ماهیت ممکن خودش انتخاب نمی‌کند که باشد یا نباشد.

گزینه ۲: مانند سکه نیست که شیر یا خط آمدنش مشخص نباشد بلکه با وجود علت، وجود آن مشخص و حتمی است و با عدم علت، عدم آن مشخص و قطعی خواهد بود.

گزینه ۳: پایین رفتن یک کفه به خودی خود محال است، ولی با دخالت عامل خارجی مثل یک وزنه، نه تنها محال نیست بلکه ضروری می‌شود.

۲۳۱- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه‌های ۱۱ و ۱۲ فلسفه دوازدهم

رشدکننده بودن، ذاتی انسان است و حمل رشدکننده نبودن بر انسان امتناعی است.

گزینه ۱: محال عادی است یعنی با اینکه عقلاً ممکن است، ولی با توجه به اراده قوی من بر راست‌گویی به دوستم، واقع نخواهد شد.

گزینه ۲: محال وقوعی است، ولی از نظر عقلی غیرممکن نیست. در محال وقوعی ذات موضوع ابایی از موجود شدن ندارد، اما علت و شرایط موجودشدنش فراهم نیست یا مانعی از موجود شدن آن جلوگیری می‌کند. ذات دریای جیوه به گونه‌ای نیست که موجود شدن آن محال باشد بلکه شرایط موجود شدنش فراهم نیست.

گزینه ۳: اگرچه دلایلی بر اثبات ضرورت معاد بیان شده است، اما این ضرورت از ناحیه غیر است، نه از ناحیه ذات. به عبارت دیگر وقتی جهان آخرت با حکمت و عدالت خدا سنجیده می‌شود، می‌گوییم وجودش لازم است، اما جهان آخرت ذاتاً ممکن‌الوجود است و نه وجودش ضرورت ذاتی دارد و نه عدمش امتناع ذاتی.

۲۳۲- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۱۶ فلسفه دوازدهم

هیوم معتقد است رابطه علیت، نه از طریق حس و تجربه درک می‌شود و نه از طریق عقل. بلکه ما فقط دو حادثه همزمان یا پشت سر هم را درک می‌کنیم، اما چون بارها این دو حادثه را پشت سر هم مشاهده کرده‌ایم در ذهن این گونه تداعی می‌شود که یکی علت دیگری است؛ بنابراین علیت صرفاً امری روانی است و لزوماً وجود خارجی ندارد (رد گزینه ۴). البته روانی و ذهنی بودن رابطه علیت طبق عقیده هیوم، به این معنا نیست که ابزار شناخت علیت، ذهن است و ذهن آن را درک می‌کند (اعتقاد به درک آن توسط ذهن به نوعی اقرار به وجود رابطه است). در حقیقت هیوم معتقد است ما اصلاً ابزاری برای درک رابطه علیت نداریم و آنچه آن را علیت می‌پنداریم خودش امری ذهنی و روانی و غیرواقعی است، نه اینکه ادراکش از سوی ذهن باشد (رد گزینه ۲). توجه داشته باشید که هیوم منکر وجود علت برای ایجاد معلول در جهان واقع نیست بلکه منکر درک این رابطه از طریق عقل و تجربه و منکر درک ضروری بودن رابطه بین علت و معلول است، خواه اصل این رابطه واقعی و ضروری باشد و خواه نباشد (رد گزینه ۱).

۲۳۳- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * صفحه‌های ۱۸ و ۱۹ فلسفه دوازدهم

همه انسان‌ها به‌طور طبیعی و با همان عقل خود اصل سنخیت میان علت و معلول را که پشتوانه نظم در جهان است، قبول دارند و طبق همین اصل رفتار می‌کنند؛ مثلاً برای باسواد شدن درس می‌خوانند، برای سلامتی ورزش می‌کنند و غذای سالم می‌خورند و برای استحکام ساختمان از آهن یا بتن بهره می‌برند. فیلسوفان مسلمان این اصل را مانند اصل علیت یک اصل عقلی می‌دانند یعنی گرچه فطری و مادرزادی نیست، ولی در همان دوران کودکی و بعد از شکل‌گیری ذهن، انسان با یک استدلال ساده متوجه آن می‌شود (رد گزینه ۲).

گزینه ۳: صرف حاکم بودن این اصل موجب شکل‌گیری رفتار انسان‌ها نمی‌شود بلکه انسان‌ها بر اساس علم و باورهای خود رفتار می‌کنند؛ بنابراین آنچه مهم است پذیرش این اصل از سوی انسان‌هاست.

گزینه ۴: این رفتار همان چیزی است که سؤال از ما پرسیده بر چه اساس است و نمی‌توان خود آن را به‌عنوان اساس خودش مطرح کرد. به عبارت دیگر، این پاسخ برای سؤال ما نوعی استدلال دوری و مصادره به مطلوب است و مغالطه محسوب می‌شود.

۲۳۴- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * صفحه‌های ۱۹ و ۲۰ فلسفه دوازدهم

کسی که جنسی را پیش‌فروش می‌کند یعنی اطمینان دارد که اگر عوامل تولید آن جنس را پدید آورد، ضرورتاً معلول هم پدید خواهد آمد و لذا تحویل محصول خود را برای مشتری تضمین می‌کند. مثلاً کشاورزی که محصول خود را به‌صورت تضمینی پیش‌فروش می‌کند حتماً بر اساس اصل وجوب علی و معلولی یقین دارد که با کاشتن بذر و مراقبت از مزرعه، محصولش به بار خواهد نشست و الا معقول نبود چنین معامله‌ای را به‌صورت تضمینی انجام دهد بلکه باید به‌صورت احتمالی و مشارکت در سود و زیان معامله می‌کرد.

گزینه ۲: پزشک حتی اگر از تأثیرگذاری داروی خود اطمینان نداشته باشد هم می‌تواند بر اساس احتمالات دارویی که عوارض منفی قابل‌توجه ندارد، تجویز کند. آنچه در تجویز دارو مهم‌تر است باور به اصل سنخیت است که برای بیماری خاص، داروی خاص متناسبش را تجویز کند.

گزینه ۳: انکار اصل وجوب نمی‌گوید وجود برای موجودات فعلی ضروری نیست بلکه می‌گوید وجود برای ماهیتی که علتش موجود است، ضروری نیست. مثلاً اگر آتش روشن کنیم، حرارت حاصل از آتش ضروری نخواهد شد و ممکن است ایجاد نشود، اما اگر ماهیتی به هر ترتیب ایجاد شد، الآن که موجود است، طبیعتاً نمی‌تواند موجود نباشد و الا اجتماع نقیضین پیش می‌آید (هم موجود است و هم موجود نیست). به عبارت دیگر، اینکه «هر موجودی موجود است» یک گزاره ضروری بدیهی است و صادق نبودن آن مستلزم اجتماع نقیضین است و ربطی به اصل وجوب علی و معلولی هم ندارد.

گزینه ۴: این مطلب پیامد انکار اصل علیت است، نه انکار اصل وجوب؛ زیرا در اینجا پدیده‌ای به‌وجود آمده (کاهش قدرت خرید) و این پدیده طبق اصل علیت، نیازمند علت است و خود به خود ایجاد نشده است، پس باید به‌دنبال عامل به‌وجود آورنده آن بود، اما اصل وجوب می‌گوید اگر علت فراهم شد، ضرورتاً معلول هم پدید خواهد آمد و با انکار آن حتی در صورت وجود علت، نباید انتظار ایجاد معلول را داشته باشیم. مثلاً نباید انتظار داشته باشیم که کاهش قدرت خرید مردم موجب نارضایتی آنان شود.

۲۳۵- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۲۵ فلسفه دوازدهم

اگر کسی واقعاً و به‌طور جدی اصل سنخیت را انکار کند، معنای دوم اتفاق را پذیرفته و نباید به هیچ کاری دست بزند، پس خود دانشگاه رفتن عملی بر خلاف ادعای اوست (رد گزینه ۲).

گزینه ۳: معنای دوم اتفاق به‌طور مستقیم نقض اصل سنخیت را در پی دارد، ولی ایجاد خود به خودی یک پدیده انکار اصل علیت است، نه سنخیت.

گزینه ۴: معنای سوم اتفاق مربوط به بی‌هدفی و از پیش تعیین نشده بودن حرکات کل جهان است، نه نبود هدف در رفتار انسان‌ها.

۲۳۶- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * ساده * صفحه‌های ۲۵ و ۲۶ فلسفه دوازدهم

فیلسوفان در این زمینه سه دسته‌اند: اول دسته‌ای که خدا را قبول دارند و اتفاق به معنای سوم یعنی غیرغایتمند و از پیش‌معین نبودن حوادث و حرکات جهان را قبول ندارند. این گروه دیدگاه درستی دارند. دسته دوم خدا را قبول ندارند و اتفاق به این معنا را می‌پذیرند و فرایندهای تکاملی جهان را نیز اتفاقی می‌دانند. دیدگاه این دسته نادرست است، ولی دو بخش آن با هم سازگار است و تناقض درونی ندارد (رد گزینه ۱). دسته سوم در عین انکار خداوند، اتفاق را هم منکر هستند و تحولات جهان را از پیش‌معین و تکاملی می‌دانند. دیدگاه این گروه مورد نقد قرار گرفته و دو بخش آن با هم در تناقض است، زیرا تکاملی بودن حوادث مستلزم آن است که در هنگام پیدایش، اهداف تکاملی آن‌ها معین باشد تا خلقت آن‌ها متناسب هدف باشد و این امر مستلزم وجود آفریننده است. در ضمن هیچ گروهی از فیلسوفان به‌وجود آفریننده (یا همان علة‌العلل) و اتفاق (اتفاقی بودن فرایندهای تکاملی و کذب غایت‌مندی) به‌صورت هم‌زمان باور ندارند. البته کتاب درسی می‌گوید: «پذیرفتن این معنای اتفاق، معمولاً نفی «علت نخستین» و «آفریننده» را به‌دنبال دارد». این قید «معمولاً» احتمالاً به جهت دیدگاه برخی غیرفیلسوفان مثل داروین است و ربطی به این سؤال که درباره دیدگاه‌های فیلسوفان است، ندارد.

۲۳۷- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * صفحه‌های ۳۸ و ۳۹ فلسفه دوازدهم

کاتینگهام می‌نویسد: «پس از سیر نزولی استدلال‌های عقلی و فلسفی در اروپا بر اثبات وجود خدا برخی فیلسوفان به این سمت حرکت کردند که خدا را عامل اصلی معنابخشی به زندگی معرفی نمایند». درست است که بحران معناداری سبب شد فیلسوفان غربی به این راهکار رو آورند، ولی اگر سیر نزولی استدلال‌های عقلی و فلسفی نبود، این استدلال‌ها هم می‌توانست از رهگذر اثبات وجود خدا، معضل معناداری را حل کند، پس کامل‌ترین تبیین این است که به سیر نزولی این روش هم در کنار بحران معناداری اشاره شود (رد گزینه ۴).

گزینه ۱: مطلب درستی است، ولی دلیل نمی‌شود فیلسوفان به سراغ بحث «اعتقاد به خدا به سبب معنابخشی به زندگی» بروند، زیرا از طریق اثبات عقلی و فلسفی خداوند هم می‌شد اعتقاد به خدا را توجیه کرد.

گزینه ۲: راه‌حل استناد به «حس حضور خداوند» در تقابل با بحران معناداری، راه‌حل دیگری بود که از سوی کرکگور، جیمز و برگسون ارائه شد و با بحث «اعتقاد به خدا به سبب معنابخشی به زندگی» متفاوت است.

۲۳۸- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه‌های ۳۶ و ۳۷ فلسفه دوازدهم

جمله داستایوفسکی گرچه به‌طور کلی به رابطه «اعتقاد به خدا» و «معناداری زندگی» می‌پردازد، ولی بیشتر ناظر به جنبه تأثیر وجود خداوند در رفتار اخلاقی انسان است. بنا بر دیدگاه کانت، قبول خداوند، پشتوانه اختیار و اراده انسان و مسئولیت‌پذیری او و تکیه‌گاه اصول اخلاقی مورد قبول وی می‌باشد.

۲۳۹- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه ۳۵ فلسفه دوازدهم

دیوید هیوم، فیلسوف حس‌گرا و تجربه‌گرای قرن هجدهم، ادعا می‌کند که دلایل دکارت و سایر فیلسوفان پذیرفتنی نیست. از نظر وی، دلایلی که صرفاً متکی بر عقل باشند مردودند؛ زیرا عقل اساساً ادراک مستقل از حس و تجربه ندارد.

۲۴۰- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه‌های ۳۱ و ۳۲ فلسفه دوازدهم

آنان معتقدند که اگر گاهی افلاطون از خدایان نام می‌برد، به معنای اعتقاد وی به چندخدایی نیست، بلکه برای ارتباط برقرار کردن با جامعه آن است که به‌شدت مشرک‌اند.

گزینه ۱: مطلب درستی است، ولی نام‌های مختلف یک خدا سبب نمی‌شود تعبیر خدایان صحیح باشد.

گزینه ۲: او مرید سقراط بود و مانند سقراط معتقد بود انسان نباید از ترس مرگ، از مسیر حق منحرف شود.

گزینه ۳: این دیدگاه کسانی است که نمی‌پذیرند افلاطون موحد بوده است و با دیدگاه بسیاری از افلاطون‌شناسان که او را معتقد به خدای یکتا می‌دانند مخالف است.

۲۴۱- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * ساده * صفحه ۴۳ فلسفه دوازدهم

فارابی می‌گوید هر معلولی نیاز به علت دارد (نه اینکه هر موجودی نیازمند علت است). خداوند هم موجود است، اما نیاز به علت ندارد.

۲۴۲- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * صفحه‌های ۴۴ و ۴۵ فلسفه دوازدهم

واجب‌الوجود بالغیر با نظر به ذاتش همان ممکن‌الوجود بالذات است که چون علت تامه‌اش فراهم شده، از ناحیه همین علت (غیر) ضرورت وجود پیدا کرده و موجود شده است؛ بنابراین چون هر ممکن‌الوجودی برای موجود شدن نیاز به علت دارد و بعد از موجود شدن معلول است، موجودات پیش روی ما، وجوب بالغیر پیدا کرده و موجود شده‌اند و اکنون حالت تساوی با وجود و عدم ندارند، مگر از جهت ذات (رد گزینه ۱). همه موجودات به‌جز خداوند (چه مادی و چه غیرمادی) واجب‌الوجود بالغیرند (رد گزینه ۳). موجودات این جهان ما، قبل از موجود شدن و هم‌اکنون که موجودند، از حیث ذات ممکن‌الوجود و قبل از موجود شدن از حیث وجود، ممتنع‌الوجود بوده‌اند و اکنون از حیث وجود، واجب‌الوجودند، پس این‌طور نبوده که یا ممکن بوده باشند یا ممتنع بلکه هر دو از جهتی درست است (رد گزینه ۴).

۲۴۳- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * ساده * صفحه ۴۶ فلسفه دوازدهم

ملاصدرا بر اساس مبانی فلسفی خود بیان کرد که به جای نگاه به ماهیت اشیا و اینکه مثلاً بگوییم انسان ماهیتاً ممکن‌الوجود است و ممکن‌الوجود (برای خروج از تساوی بین وجود و عدم) نیاز به علت دارد، به خود وجود و واقعیت نگاه می‌کنیم. او برخلاف ابن‌سینا امکان ذاتی و ماهوی را ملاک نیازمندی موجودات به علت نمی‌داند بلکه فقر وجودی یا امکان فقری در جهان هستی را مطرح می‌کند. بر اساس نظریه امکان فقری، جهان هستی نه تنها در پیدایش بلکه در لحظه لحظه استمرار وجودش به وجود غنی بالذات که بی‌نیاز مطلق است (خداوند) وابسته است.

۲۴۴- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * صفحه ۴۸ فلسفه دوازدهم

نتیجه عشق، اشتیاق به کمالات و گریز از بدی‌ها نیست بلکه نتیجه عشق، بقای ممکنات و مخلوقات است. اشتیاق به کمال، همان عشق است، نه نتیجه آن.

گزینه ۱: عشق در میان ممکنات و مخلوقات به امانت گذاشته شده است و شامل همه موجودات نمی‌شود، زیرا خداوند هم یکی از موجودات است که خودش سرمنشأ عشق است و عشق را امانت نگرفته است.

گزینه ۲: عشق و محبت انسان و هر موجود دیگری به خیر زیبایی است، نه جهان.

گزینه ۴: هریک از ممکنات به واسطه حقیقت وجود خود، همیشه مشتاق کمالات و خیرات است.

۲۴۵- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * صفحه‌های ۴۴ و ۴۵ فلسفه دوازدهم

اشکال راسل به برهان علیت بر این مبنا بود که او اصل علیت را به این صورت بیان می‌کرد که «هر موجودی نیازمند علت است». به همین جهت می‌گفت یا نیازمندی به علت برای همه موجودات است و لذا خدا هم نیازمند است یا اگر قرار است استثنا قائل شویم، این استثنا هم می‌تواند خدا باشد و هم خود جهان، پس وجود خدا ضروری نیست. حال اگر همین ساختار اشکال را روی برهان وجوب و امکان پیاده کنیم، باید بگوییم قاعده این نیست که فقط ممکن‌الوجودها نیازمند عامل وجوب‌بخش هستند تا واجب‌الوجود شوند بلکه هر موجودی این‌چنین است. بر این اساس یا خدا هم نیاز به عامل وجوب‌بخش دارد یا اگر قرار است استثنا قائل شویم، این استثنا هم می‌تواند خدا باشد و هم جهان، یعنی جهان هم می‌تواند بدون یک عامل وجوب‌بخش، خودش واجب‌الوجود شود.

گزینه ۲: در اشکال راسل، به ساختار برهان علیت اشکال می‌شد و می‌گفت اگر خدا از قاعده کلی مورد استفاده این برهان، استثناست چرا خود جهان استثنا نباشد؟ اما در این بیان، به‌دنبال اشکال به ساختار برهان وجوب و امکان نیستیم بلکه می‌خواهیم ممکن‌الوجود بودن جهان را انکار و واجب‌الوجود بالذات بودن آن را اثبات کنیم. به نظر می‌رسد برای این کار از تمثیل جهان به خداوند استفاده شده است.

گزینه ۳: این تقریباً همان اشکال به برهان علیت است و به تفاوت‌های برهان وجوب و امکان توجهی نکرده است.

گزینه ۴: این بیان بر این اساس است که خدا همان واجب‌الوجود بالذات نیست لذا گویا با اثبات خدا مشکل دارد، ولی با اثبات واجب‌الوجود بالذات مشکلی ندارد؛ بنابراین از اشکال راسل ضعیف‌تر است و ضعف مهم دیگری هم دارد. به عبارت دیگر، در این بیان به جای اینکه مانند بیان راسل، بی‌نیازی جهان به عاملی دیگر، مثل بی‌نیازی خدا به عوامل دیگر دانسته شود، نیازمندی خدا به خدایی دیگر مانند نیازمندی جهان به خدا دانسته شده است.

روان‌شناسی

۲۴۶- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * صفحه‌های ۱۱ و ۱۲ روان‌شناسی

مصرف شکلات در طول آزمون تجربه شخصی علی است، به همین دلیل منبع علی شهود و دریافت درونی است. رد گزینه ۱: زمانی می‌گوییم روش تجربه (علمی) منبع کسب آگاهی است که درباره تأثیر مصرف شکلات بر عملکرد دانش‌آموزان فرضیه‌ای مطرح شود و با آزمایشات تجربی بر روی تعدادی از افراد مورد بررسی قرار گیرد و تأیید شود. در حالی که علی بر اساس دریافت درونی خودش عمل کرده، نه بر اساس یافته‌های علم تجربی.

۲۴۷- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * صفحه ۱۴ روان‌شناسی

پس از توصیف ویروس کرونا و بررسی علل آن (تبیین)، می‌توان تا حد زیادی به پیش‌بینی و کنترل این بیماری پرداخت. منظور از کنترل، ایجاد تغییر در یک پدیده و دستکاری کردن آن است و یکی از راه‌های کنترل بیماری کرونا واکسیناسیون است.

۲۴۸- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: دشوار * صفحه ۲۰ روان‌شناسی

به هر نوع فعالیت مورد مشاهده جاندار (مشاهده مستقیم)، رفتار گفته می‌شود. حرکت جمعی پرندگان، لانه‌سازی برخی حیوانات، راه رفتن انسان‌ها، غذا خوردن، خوابیدن و بسیاری حرکات دیگر نمونه‌هایی از رفتار است. فرایندهای ذهنی اموری هستند که به شکل مستقیم قابل مشاهده نیستند. به همین دلیل، فرایندهای ذهنی را به واسطه آثار و کارکردهای قابل مشاهده آن‌ها، مورد مطالعه تجربی قرار می‌دهیم (به صورت غیرمستقیم قابل مشاهده هستند). صحبت کردن با لهجه ترکی به صورت مستقیم توسط افراد دیگر قابل مشاهده است و یک رفتار محسوب می‌شود. ترس از بلندی فرایندی است که در درون فرد وجود دارد و به صورت مستقیم قابل مشاهده نیست، بلکه از طریق آثار آن (مثل سرخ شدن صورت، فریاد زدن و ...) قابل بررسی تجربی است. تشخیص صدای سوت یک دلفین، نوعی فرایند ذهنی و نشان‌دهنده وجود ادراک و حافظه در دلفین‌ها است.

۲۴۹- پاسخ: گزینه ۴

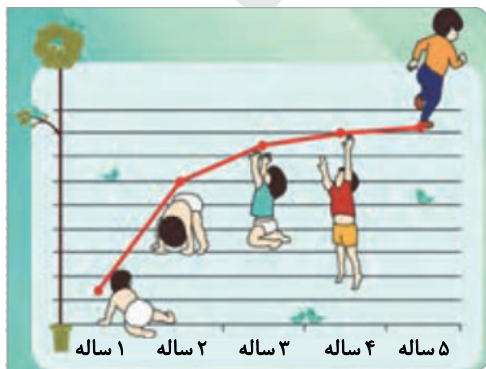
▲ مشخصات سؤال: متوسط * صفحه ۲۸ روان‌شناسی

آزمون‌ها باید دقیقاً همان چیزی را اندازه‌گیری کنند که برای آن ساخته شده‌اند. علاوه بر این، آزمون‌ها در دفعات متعدد اجرا باید نمره یکسان یا تقریباً یکسانی به ما بدهند.

۲۵۰- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: دشوار * صفحه ۳۸ روان‌شناسی

نمودار تغییرات رشدی در کودکی (کودکی اول) به شکل زیر در کتاب آمده است. بیشترین سرعت تغییرات در ۱ تا ۲ سالگی است و به تدریج شیب نمودار کم می‌شود. گزینه ۳ نادرست است، زیرا نمودار همچنان با همان شیب رو به بالا می‌رود. گزینه ۴ نادرست است زیرا نمودار آن نزولی است و اصلاً نشان‌دهنده رشد نیست.

۲۵۱- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: دشوار * صفحه‌های ۴۷ و ۴۸ و ۵۱ روان‌شناسی

وقتی شیشه شیر کودک شش‌ماهه‌ای را جلوی چشم وی پشت‌سرمان پنهان کنیم، در این حالت کودک برای برداشتن شیشه شیر خود تلاش نمی‌کند، زیرا تصور می‌کند چیزی که دیده نمی‌شود، دیگر وجود ندارد. ترس از غریبه در ۸ ماهگی بروز می‌کند. نشستن مستقل بین ۵ تا ۸ ماهگی رخ می‌دهد.

۲۵۲- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * صفحه ۵۹ روان‌شناسی

هویت اجزای متعددی دارد؛ مثلاً افراد ممکن است به لحاظ ویژگی‌های جسمی (قیافه)، جنسی (دختر یا پسر بودن)، ویژگی‌های روانی (ایفای نقش جنسیتی برای نشان دادن رفتارهای زنانه یا مردانه)، اجتماعی (عضویت در گروه‌ها یا انتخاب شغل و پیشرفت)، سیاسی، مذهبی، اخلاقی، ارزشی و یا قومی، خصوصیات رفتاری و شخصیتی متمایزی را دارا باشند.

۲۵۳- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * صفحه ۷۴ روان‌شناسی

بزرگ و رنگی بودن پرچم، به‌عنوان یک محرک بیرونی حواس مریم و دوستانش را تحریک کرده و توجه آن‌ها را جلب کرده است. با توجه به اینکه مریم و دوستانش می‌دانستند رنگ لباس دوستانشان بنفش است، بر اساس سبک پردازش و انتظارشان به هر فردی با این لباس توجه می‌کردند.

۲۵۴- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: دشوار * صفحه‌های ۷۵ و ۷۷ روان‌شناسی

در پدیده آماده‌سازی، ارائه پیشین محرک دریافت بعدی را آسان می‌کند. در واقع شناخت محرک معینی تحت تأثیر ارائه پیشین همان محرک یا محرک شبیه آن قرار می‌گیرد. مثلاً وقتی تبلیغ یک کالای خاص را روی کیسه خریدمان می‌بینیم، بعداً هنگام خرید، آن کالای خاص را از بین کالاهای مختلف انتخاب می‌کنیم، در حالی که قبل از دیدن آن تبلیغ (قبل از آماده‌سازی)، کالای موردنظر را خریداری و انتخاب نمی‌کردیم (آن را ردیابی نمی‌کردیم) پس می‌توان گفت پدیده آماده‌سازی احتمال ردیابی کردن محرک هدفی که حاضر است (اصابت) را افزایش می‌دهد.

۲۵۵- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * صفحه ۸۱ روان‌شناسی

انجام دادن هم‌زمان تکالیف، کارایی توجه را کاهش می‌دهد. در شرایطی که مجبور می‌شویم به‌طور هم‌زمان چند تکلیف را انجام دهیم؛
(۱) هرچه دو تکلیف به همدیگر شبیه‌تر باشند (مربوط به یک موضوع باشند)،
(۲) تکالیف موردنظر دشواری کمتری داشته باشند،
(۳) و همچنین فرد انجام‌دهنده آن تکالیف از مهارت‌های لازم برخوردار باشد (در انجام آن‌ها تجربه داشته باشد)، اثر منفی ناشی از تقسیم توجه که به‌واسطه انجام هم‌زمان چند تکلیف ایجاد می‌گردد، کاهش می‌یابد.
شدت خوگیری جزو عوامل کاهش اثر منفی توجه تقسیم شده نیست.

۲۵۶- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: دشوار * صفحه ۸۵ روان‌شناسی

بر اساس اصل تکمیل ما تمایل داریم، اشیای ناقص را به‌صورت کامل ببینیم. وقتی عکس‌های پشت‌سرهم با سرعت به چشم ما می‌رسد، مغز ما فاصله شکل‌های بین دو عکس را پر کرده و در نتیجه آن را به‌صورت متحرک ادراک می‌کند. این موضوع مانند تصویر کتاب در مورد اصل مشابهت است که در آن تعدادی خطوط بریده بریده وجود دارد، ولی ما آن را به‌شکل یک مثلث ادراک می‌کنیم.
رد گزینه ۳: در اصل استمرار چیزی تکمیل نمی‌شود، بلکه ذهن ما شکل موردنظر را با همان انحنایی که دارد، ادامه می‌دهد؛ در حالی که در مشاهده فیلم ما چیزی را ادامه نمی‌دهیم، بلکه تکمیل می‌کنیم.

۲۵۷- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: ساده * صفحه ۹۶ روان‌شناسی

مهم‌ترین دلیل فراموشی اطلاعات در حافظه کوتاه‌مدت، محو شدن مواد اطلاعاتی حافظه به‌دلیل گذشت زمان یا جایگزینی مواد اطلاعاتی با موارد جدید است.

۲۵۸- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * صفحه‌های ۱۰۲ و ۱۰۳ روان‌شناسی

چون شیما در زنگ‌های تفریح مطالعه می‌کند، عدم‌استراحت او بین ساعت‌های درسی مختلف باعث تداخل اطلاعات و فراموشی آن‌ها می‌شود.

۲۵۹- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: دشوار * صفحه ۱۰۶ روان‌شناسی

راهکارهای کنترل اثر گذشت زمان:

(۱) کاهش فاصله زمانی بین یادگیری یک مطلب و یادآوری آن: برای کنترل اثر گذشت زمان، نباید فاصله مرور مطالب بیشتر از شش یا هفت ساعت باشد. بیشترین فراموشی در ساعات نخست بعد از یادگیری رخ می‌دهد؛ بنابراین، بهترین زمان مرور مطالب، چند ساعت بعد از یادگیری است (مرور اطلاعات در زمان مناسب)
(۲) مرور کارآمد: برای کنترل اثر گذشت زمان، از مرور مناسب استفاده کنید. در هر بار مرور از خودتان بپرسید این بار به چه مفهوم جدیدی رسیدیم که در دفعات گذشته به آن دست نیافتیم.
راهکارهای کنترل اثر تداخل مطالب:

(۱) برای کنترل اثر تداخل، یادگیری عمیق داشته باشید. سعی کنید، علاوه بر واژگان، معانی آن‌ها را هم بفهمید.

(۲) یادگیری با استراحت: برای کنترل اثر تداخل، از یادگیری با فاصله استفاده کنید.

(۳) مطالعه چند حسی: رمزگردانی بیشتر مطالب به‌صورت شنیداری است. اگر همین اطلاعات به‌صورت دیداری هم رمزگردانی شوند، رمزگردانی قوی‌تر می‌شود و احتمال تداخل کمتر می‌شود.

با توجه به این توضیحات، گزینه ۴ جواب است. زیرا یادگیری با فاصله به اثر تداخل اختصاص دارد، نه گذشت زمان. رمزگردانی معنا دار نیز اختصاص به اثر تداخل ندارد.

۲۶۰- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: دشوار * صفحه ۹۵ روان‌شناسی

حافظه کاری، نقش مهمی در تفکر دارد و همانند یک تخته سیاه است که ذهن محاسباتش را بر روی آن انجام می‌دهد. در اینجا طاهبا با استفاده از حافظه کاری عدد ۱۰۰ را منهای ۷ می‌کند و همین‌طور اعداد بعدی را از ۷ کم می‌کند، یعنی هم‌زمان با به‌خاطر سپردن هر عدد در زمان کوتاه، به‌صورت فعال آن را مورد دستکاری قرار می‌دهد و از آن استفاده می‌کند.